

DEBRECENI EGYETEM
TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS TECHNOLÓGIAI KAR

Anyagtudomány
MESTERKÉPZÉSI SZAK
2011-től

DEBRECEN
2011

Tartalomjegyzék

Adatlap	3. oldal
Képzési cél, a szakra való belépés feltételei	4. oldal
A képzés tanterve, tantárgyi programok	6. oldal
Tantárgyi tematikák	10. oldal
Kompetenciák, értékelési módszerek, záróvizsgák	31. oldal
A képzés személyi feltételei	34. oldal
A képzés kutatási és infrastrukturális feltételei	37. oldal
Általános MSC követelmények, oklevél minősítése	46. oldal

Adatlap

Felsőoktatási intézmény: **DEBRECENI EGYETEM** 4032, Debrecen, Egyetem tér 1

A képzésért felelős kar: **TERMESZETTUDOMÁNYI ÉS TECHNOLÓGIAI KAR**

A szakért felelős oktató: **Dr. Beke Dezső** egyetemi tanár

A **Nanoanyagok** szakirányért felelős oktató: **Dr. Beke Dezső** egyetemi tanár

A mesterképzési szak megnevezése: **ANYAGTUDOMÁNY (MATERIALS SCIENCE)**

Végzettségi szint: **mesterfokozat** (magister, master; rövidítve: **MSc**)

Az oklevélben szereplő **szakképzettség** megnevezése: **okleveles anyagkutató**

A szakképzettség angol nyelvű megjelölése: **Materials Scientist**

Az oklevélben szerepeltetni kívánt **szakirányok** megnevezése: **Nanoanyagok**

Képzési terület: **természettudomány**

Képzési idő félévekben: **4 félév**

A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: **120 kredit**

Az összes óraszám (összes hallgatói tanulmányi munkaidő) (min) **3600**, az összes órászámon belül a tanórák száma: **1200** (levelező tagozaton: 320)

Idegennyelvi követelmények: A mesterfokozat megszerzéséhez angol nyelvből államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

A szak **indításának időpontja: 2010. szeptember**

Képzési cél:

Az anyagtudomány mesterképzési szakon olyan szakemberek képzése a cél, akik kellő természettudományos, műszaki-technológiai és gazdasági képzettséggel, magas színvonalú anyagszerkezeti, anyagismereti, és anyagvizsgálati ismeretekkel rendelkeznek, és alaposan értik ezen ismeretek fizikai és kémiai hátterét is. Ennek alapján az okleveles anyagkutatók a következő kompetenciákra tesznek szert:

Belépési és kredit feltételek:

A képzési és kimeneti követelményeknek való megfelelés bemutatása **a szakra való belépés** tekintetében (előzményként elfogadott alapszakok, kritérium ismeretkörök és kreditértékek)

a bemenethez feltétel nélkül elfogadott alapszakok:

A szak interdiszciplináris jellegéből következően nincs olyan alapszak, amely után a hallgató felzárkóztató kurzusok elvégzése nélkül folytathatná tanulmányait. Így pl. a fizika alapszakot végzett hallgatónak 15-20 kreditnek megfelelő kémia felzárkóztatásra, a kémia alapszakot végzett hallgatónak 15-20 kredit értékű fizika felzárkóztatásra lesz szüksége. Ez a 15-20 kredit része a mesterfokozat alapozó képzésének, azon belül azonban az előképzettségtől függően kötelezően választható.

a bemenethez megadott feltételekkel elfogadott alapszakok, illetve kredit követelmények:

Természettudományos alapképzésből: kémia, fizika, biológia, környezettan, földtudomány alapképzési szakok.

A műszaki alapképzésből: anyagmérnök, vegyészmérnök, biomérnök, környezetmérnök, energetikai mérnök, gépészmérnök, villamos mérnök, mechatronikai mérnök alapképzési szakok

A kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján a hallgatónak elismerhető legyen legalább 40 kredit a korábbi tanulmányai szerint fizika, kémia, matematika/informatika és egyéb szakmai ismeretek tárgykörében.

Az egyes tárgykörök részletesebb tartalmát az alábbi táblázat foglalja össze:

Fizika	Kémia	Matematika/informatika	Egyéb szakmai ismeretek
Fizika Fizikai kémia Elektronika Műszaki fizika Fizikai laboratórium	Kémia Kolloidika Anyagtudomány Anyagismeret Kémiai laboratórium	Matematika Informatika/CAD Programozás Számítástechnika	Ásványtan Nukleáris, környezetvédelmi ismeretek Mérés, folyamatszabályozás, Irányítástechnika, Automatizálás Biológia

A mesterképzésbe való felvétel feltétele, hogy a felsorolt ismeretkörökben *legalább 40 elismert kredittel* rendelkezzen a hallgató. *Az a hallgató, aki nem rendelkezik a fizika tárgykörből legalább 30, a kémia tárgykörből legalább 30, a matematika/informatika tárgykörből legalább 10 elismert kredittel*, annak a hiányzó krediteket a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan, a felvételtől számított két féléven belül, a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában meghatározottak szerint meg kell

szerezni. Ezen kredit mennyiségből maximálisan 20 része lehet a mesterképzés 120 kreditjének, az esetlegesen hiányzó további maximum 30 kreditet a 120-as kredit kereten felül kell elsajátítania a hallgatónak.

A képzéshez kapcsolt szakmai gyakorlat követelményei:

Nincs kötelezően előírt szakmai gyakorlat.

Idegennyelv-ismeret követelményei:

A mesterfokozat megszerzéséhez angol nyelvből államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit

Az alapozó ismeretekhez rendelhető kreditek száma: 20-35 kredit;

A szakmai törzsanyaghoz rendelhető kreditek száma: 20-40 kredit;

A differenciált szakmai anyaghoz rendelhető kreditek száma: 20-30 kredit;

A szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek minimális értéke: 6 kredit;

A diplomamunkához rendelt kreditérték: 30 kredit;

A gyakorlati ismeretek aránya: az intézményi tanterv szerint legalább 30 %.

A mesterképzési szak tanterve és a tantárgyi programok leírása

1. A szak tantervét **táblázatban** összefoglaló, **krediteket is megadó, óra és vizsgaterv**

- Ha vannak **szakirányok**, azok bemutatása, **kredit-tartalommal** is

Az anyagtudomány mesterképzési szak tanterve (nappali tagozat)

1. táblázat: Felzárkóztató modul tárgyai

Modul	Kód	Tárgy	Félév/óraszám				Számmonkérés	Össz. kredit
			1	2	3	4		
Mate-matika	TMBE0603	Matematika 1.	4+2+0				k	6
	TMBE0604	Matematika 2.		4+2+0			k	6
Fizika	TFME0141	Fizika 1.	3+1+0				k	5
	TFME0142	Fizika 2.		3+1+0			k	5
	TFME0143	Kísérleti fiz. III. (elektromágnesség)	4+0+0				k	6
	TFME0144	Kísérleti fiz. IV. (kvantum- és atomfizika)		4+0+0			k	6
Kémia	TKME0111	Általános kémia 1.	4+0+0				k	6
	TKML0112	Általános kémia 2.		0+1+5			g	4
	TKME0341	Szerves Kémia	2+0+0				k	3
	TKME1211	Szerkezeti anyagok	2+0+0				g	3
	TKME1111	Kémiai technológia I	2+2+0				k	4
	TKME0611	Makromolekuláris kémia		2+0+0			k	3
Összesítés		Összes vizsga/gyak. jegy	6/4	4/3				
		Összes óra elmélet/gyak.	21/5	13/9				
		Összes kredit	33	24				57

2. táblázat: Törzsanyag

Modul	Kód	Tárgy	Félév/óraszám				Számmonkérés	Össz. Kredit
			1	2	3	4		
Fizika	TFME0441	Szilárdtest fiz. 1.	3+0+0				k	4
	TFME0445	Fizikai Anyagtudomány		2+0+0			k	3
	TFME0411 TFML0411	Anyagvizsgálati módszerek	2+0+2				k+g	4
	TFML0503	Haladó szil. fiz. lab.			0+0+4		g	3
	TFME4702	Orvosbiológiai anyagtud. és technika I.	2+0+0				k	3
	TFME4703	Orvosbiológiai anyagtud. és technika II.		2+0+0			k	3

	TFME0432	Szilárdtestek képlékenysége és törése		2+0+0			k	3
	TFME0991	Felületfizika				2+0+0	k	3
	TFME0433	Ionok az anyagtudományban		2+0+0			k	3
		Kötelezően választható	2+0+0				k	3
Kémia	TKME0510	Műszeres analitika		2+0+0			k	3
	TKME1112 TKML1112	Kémiai technológia II.			2+2+5		k+g	8
	TKMG0623	Műanyag kompozitok			1+0+1		g	3
	TKME1212 TKML1212	Műanyagok és feldolgozásuk I.			2+0+2		k+g	4
		Kötelezően választható	2+0+0				k	3
	TFML0491	Diplomamunka 1.			15		g	10
	TFML0492	Diplomamunka 2				30	g	20
Gazdasági	TTBEBVVM-KT1	Bevezetés a közgazdaságtanba	2+0+0				k	3
	TTBEBVVM-KT2	Vállalatgazdaságtan			2+0+0		k	3
	TTBE0030-K1	EU ismeretek				1+0+0	k	1
Összesítés		Összes vizsga/gyak. jegy	6/1	5/0	3/5	2/1		
		Összes óra elmélet/gyak.	13/2	10/0	7/27	3/30		
		Összes kredit	20	15	31	24		90

3. Nanoanyagok szakirány:

Modul	Kód	Tárgy	Félév/óraszám				Számmonkérés	Össz. Kredit
			1	2	3	4		
	TKME0624 TKMG0624	Önszerveződő rendszerek				2+2+0	k+g	5
	TFME1602	Nanotechnológia		3+0+0			k	4
	TFME0302	Nanoelektronika		2+0+0			k	3
	TFME1502	Mágneses anyagok		2+0+0			k	2
	TFME0430	Nanodiffúzió és szegregáció		2+0+0			k	3
	TKME0622	Polimerrendszerek vizsgálata			2+0+0		k	3
	TKML0622	Polimerrendszerek vizsgálata gyakorlat		0+0+6			g	5
	TFME0431 TFML0431	Számítógépes modellezés				2+2+0	k+g	4
	TFME0992	Fém- és kerámiatan			2+0+0		k	3
Összesítés		Összes vizsga/gyak. jegy	0/0	4/1	2/0	2/2		
- Szakirány		Összes óra elmélet/gyak.	0/0	9/6	4/0	4/4		
		Összes kredit	0	17	6	9		32

- A szakirányban megszerzendő kreditek minimális száma: 30 kredit.
- A szabadon választható tárgyakat a TTK-n meghirdetett tárgyak közül lehet választani.
- A kötelezően választható szakmai tárgyak:: más (Fizika, Kémia, Biológia) MSC szakok, a fenti modulokban nem szereplő, tárgyai, speciális kolégiumai.
- Aki a törzsanyagban szereplő tárggyal azonos tárgyat az alapképzésben teljesített, az ehelyett a kötelezően választható tárgyak közül választhat másik tárgyat.

Az anyagtudomány levelező meterképzési szak tanterve

Felzárkóztató modul (levelező)															
Modul	Tantárgyak	Félévi óra	kredit	Félévek											
				1.			2.			3.			4.		
				ea	gy	lab	ea	gy	lab	ea	gy	lab	ea	gy	lab
Matematika	Matematika 1.	8	6	6	2	0									
	Matematika 2.	8	6				6	2	0						
Fizika	Fizika 1.	8	5	6	2	0									
	Fizika 2.	8	5				6	2	0						
	Kísérleti fiz. III. (elektromágnesség)	10	6	10	0	0									
	Kísérleti fiz. IV. (kvantum-és atomfizika)	10	6				10	0	0						
Kémia	Általános kémia 1.	12	6	8	4	0									
	Általános kémia 2.	10	4				8	2	0						
	Szerves kémia	8	3	8	0	0									
	Szerkezeti anyagok	8	3	8	0	0									
	Kémia technológia I.	12	4	6	6	0									
	Makromolekul. kémia	8	3				8	0	0						
Összesen	Félévi óra elmélet/gyak.			52	14		38	6							
	Félévi kredit			33			24								
	összesen	110	57												

Törzsanyag (levelező)											
Modul	Tantárgyak	Félévi óra	kredit	Félévek							
				1.		2.		3.		4.	
				ea	gy lab	ea	gy lab	ea	gy lab	ea	gy lab
Fizika	Szilárdtest fiz. 1.	9	4			9	0 0				
	Fizikai Anyagtudomány	8	3					8	0 0		
	Anyagvizsgálati módszerek	12	4			6	6 0				
	Haladó szil. Fiz. lab.	8	3					0	0 8		
	Orvosbiológiai anyagtudomány és technika	12	6					6	0 0	6	0 0
	Szilárdtestek képlékenysége és törése	6	3							6	0 0
	Határfelületek	6	3							6	0 0
	Ionok az anyagtudományban	6	3			6	0 0				
	Kötelezően választható	6	3							6	0 0
Kémia	Műszeres analitika	6	3					6	0 0		
	<i>Műszeres analitika gyakorlat (szab.vál.)</i>	(9)	(2)					0	0 (9)		
	Kémia technológia II.	14	8					8	6 0		
	Műanyag kompozitok	8	3					4	4 0		
	Műanyagok feldolgozása	8	4					8	0 0		
	Kötelezően választható	6	3							6	0 0

	Diplomamunka I.	4	10			4	
	Diplomamunka II.	6	20				6
Gazdasági	Bevezetés a közgazdaságtanba	6	3	6	0	0	
	Vállalatgazdaságtan	6	3		6	0	0
	EU ismeretek	6	1				6 0 0
Összesen	Félévi óra elmélet/gyak.			6	0	0	27 6 0 44 10 17 42 0 0
	Félévi kredit			3	14	39	38
	összesen	146	90				

Nanoanyagok szakirány (levelező)											
Modul	Tantárgyak	Félévi óra	kredit	Félévek							
				1.		2.		3.		4.	
				ea	gy lab	ea	gy lab	ea	gy lab	ea	gy lab
Összesen	Önszerveződő rendszerek	6	5							6	6 0
	Nanotechnológia	9	4			9	0 0				
	Nanoelektronika	6	3			6	0 0				
	Mágneses anyagok	6	2					6	0 0		
	Nanodiffúzió és szegregáció	6	3					6	0 0		
	Polimerrendszerek vizsgálata	6	3					6	0 0		
	Polimerrendszerek vizsgálata gyakorlat	9	5					0	9 0		
	Számítógépes modellezés	10	4							6	4 0
	Kerámiák	6	3							6	0 0
	Félévi óra elmélet/gyak.					15	0 0	18	9 0	18	10 0
	Félévi kredit					7		13		12	
	összesen	64	32								

A szakirányban megszerzendő kreditek minimális száma: 30 kredit

A szabadon választható tárgyakat a TTK-n meghirdetett tárgyak közül lehet választani.

A kötelezően választható szakmai tárgyak: Fizika, Kémia, Biológia MSC szakok, a fenti modulokban nem szereplő tárgyai, speciális kollégiumai.

Aki a törzsanyagban szereplő tárggyal azonos tárgyat az alapképzésben teljesített, az helyett a kötelezően választható tárgyak közül választhat másik tárgyat.

2. Tantárgyi programok

Felzárkóztató modul tárgyai

Tárgy neve: MATEMATIKA I.

Óraszám/hét: 4+2+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 6

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr. Figula Ágota

A tantárgy oktatói: Dr. Figula Ágota

MATEMATIKA I.

Valós számok. Komplex számok. Kombinatorikai alapfogalmak. Vektoralgebra, a lineáris tér fogalma. Mátrixok, műveletek mátrixokkal. Determináns és tulajdonságai; a mátrix rangja; lineáris egyenletrendszerek. Számsorozatok, határérték. Függvényfogalom: határérték, folytonosság, differenciálhatóság. Az inverz függvény fogalma. Elemi függvények és inverzeik. A differenciálszámítás alapvető tételei; alkalmazások: linearizáció, függvényvizsgálat, szélsőérték számítás, hibaszámítás. Taylor polinom és sor. A primitív függvény fogalma, határozatlan integrál kiszámítása. A határozott integrál fogalma, alkalmazások. A közönséges differenciálegyenlet fogalma, a Cauchy-féle kezdetiérték feladat; néhány (egyszerűbb) elsőrendű differenciálegyenlet. Az n-edrendű lineáris differenciálegyenlet; alaprendszer, Wronski-determináns. Kétváltozós függvények differenciálszámítása, parciális deriváltak, szélsőérték keresése, feltételes szélsőérték. Kettős integrál.

Irodalom:

Kozma László: Matematikai alapok, Studium '96 Bt., 1999, Debrecen.

Kovács József, Takács Gábor, Takács Miklós: Analízis, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998, Budapest.

Denkinger Géza: Analízis, 6. kiad. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, Budapest.

Scharnitzky Viktor: Vektorgeometria és lineáris algebra, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000, Budapest.

Denkinger Géza: Matematikai Analízis: feladatgyűjtemény, Tankönyvkiadó, 1978, Budapest.

Elliott Mendelson: 3,000 Solved Problems in Calculus, McGraw-Hill, 1988.

Tárgy neve: MATEMATIKA II.

Óraszám/hét: 4+2+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 6

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr. Figula Ágota

A tantárgy oktatói: Dr. Figula Ágota

Többváltozós függvények: határérték, folytonosság, differenciálhatóság, parciális deriváltak; többváltozós szélsőértékszámítás, többváltozós Taylor polinom. Többszörös integrál; alkalmazások: térfogat, felszín. Görbementi és felületi integrálok. A vektoranalízis elemei. Stokes, Green és Gauss tételei. Potenciálkeresés. A variációszámítás elemei. Parciális differenciálegyenletekre vonatkozó nevezetes problémák, ezek osztályozása. Fourier-módszer. Eseményalgebra, valószínűség, valószínűségi mező. Valószínűségi változók eloszlásfüggvénye, diszkrét eloszlás, nevezetes diszkrét valószínűségi eloszlások, sűrűségfüggvény, nevezetes abszolút folytonos valószínűségi változók, várható érték, szórás, momentumok. Valószínűségi változók együttes eloszlása és függetlensége, feltételes eloszlás és feltételes várható érték, korrelációs együttható. A nagy számok törvényei, a központi határeloszlás tétel. A statisztika elemei.

Irodalom:

Walter Rudin: A matematikai analízis alapjai, Műszaki Könyvkiadó, 1978, Budapest.

Denkinger Géza: Valószínűségszámítás, Tankönyvkiadó, 1999, Budapest.

Czách László, Simon László: Parciális differenciálegyenletek I., Tankönyvkiadó, 1993, Budapest.

Székelyhidi László: Valószínűségszámítás és matematikai statisztika, EKTF Líceum, 1999, Eger.

Reimann József, Tóth Julianna: Valószínűségszámítás és matematikai statisztika, Tankönyvkiadó, 1991, Budapest.
Elliott Mendelson: 3,000 Solved Problems in Calculus, McGraw-Hill, 1988.

Tárgy neve: FIZIKA I.

Óraszám/hét: 3+1+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 5

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Pálincás József

A tantárgy oktatói: Dr. Darai Judit, Dr. Daróczi Lajos, Dr. Erdélyi Gábor

Leírás

A tantárgy célja: A mechanika és hőtan alapfogalmainak kísérleti alapokon nyugvó bevezetése, a további természettudományos ismeretek megalapozása.

Tematika: Fizikai fogalmak, fizikai mennyiségek, egységrendszerek. Anyagi pont mozgásának leírása. A tömeg és impulzus fogalma, az impulzusmegmaradás törvénye. Newton törvényei, erőtvörvények. Egyszerű alkalmazások: hajítások, rezgések. Az impulzusmomentum-tétel, az impulzusmomentum megmaradása. Merev test egyen-súlya. A kinetikus energia és a munka fogalma, a munkatétel. Potenciális energia, a mechanikai energia megmaradásának törvénye. A Galilei-féle relativitási elv, tehetetlenségi erők. Deformálható testek; Hooke törvénye. Folyadékok és gázok egyensúlya, felületi feszültség, kapilláris jelenségek. Rugalmas hullámok, hullámterjedés, alapvető hullámjelenségek: interferencia, állóhullámok, Doppler-hatás. A hőmérséklet fogalma, hőmérsékleti skálák; állapotegyenletek. A belsőenergia értelmezése, az I. főtétel, fajhő. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok. Carnot-ciklus, hőszivattyú és hűtőgép. A II. főtétel. Az entrópia, a szabadenergia, szabadentalpia fogalma. Fázisátalakulások, kémiai potenciál. Transzportjelenségek; diffúzió, ozmózis, hővezetés.

Ajánlott irodalom:

Dede Miklós: Kísérleti fizika 1. kötet, egyetemi jegyzet

Dede Miklós, Demény András: Kísérleti fizika 2. kötet, egyetemi jegyzet

Erostyák János és Litz József, A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

Tárgy neve: FIZIKA II.

Óraszám/hét: 3+1+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 5

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Pálincás József

A tantárgy oktatói: Dr. Darai Judit, Dr. Daróczi Lajos, Dr. Erdélyi Gábor

Az elektrosztatika alapjelenségei és -mennyiségei (töltések szétválasztásának módszerei, csúcshatás, télerősség vektor; potenciális energia, potenciál, fluxus).

A Gauss-tétel és alkalmazásai. Az mező energiasűrűsége, töltésrendszerek elektrosztatikus energiája. Atomok, molekulák viselkedése elektromos mezőben: a polarizáció vektora, a relatív dielektromos állandó és a polarizálhatóság kapcsolata, a Clausius-Mossotti-egyenlet. Az elektrosztatika gyakorlati vonatkozásai, ferro-, piro-, piezoelektromos anyagok.

Áramok, áramerősség, áramsűrűség. Vezetőképeség, Ohm-törvény, fajlagos ellenállás. A vezetési tulajdonságok értelmezése a sávmélet alapján. Félvezetők sávszerkezete, p- és n-típusú vezetés, a p-n átmenet működése.

Magnetosztatikai alapjelenségek és alapmennyiségek, a Lorentz-erő. Töltött részecskék mozgása mágneses mezőben, klasszikus alkalmazások: elektronmikroszkóp, tömeg-spektrométer, ciklotron, Hall-effektus. A mágneses momentum, momentum külső mágneses mezőben. Az Ampere-törvény és alkalmazásai. Az elektromágneses indukció, az indukciós törvény alkalmazásai. Az anyag mágneses tulajdonságai, dia, para, és ferromágneses anyagok. Kemény és lágy ferromágneses anyagok, információtechnológiai alkalmazások.

Az eltolódási áram, elektromágneses hullámok keletkezése, terjedése, az elektrodinamika áttekintése az integrális Maxwell-egyenletek alapján.

A fizikai optika alapjai, geometriai- és fizikai optikai jelenségek mikrohullámokkal. Az elektromágneses spektrum. Polarizáció, a kettős törés jelensége. Röntgen-sugarak diffrakciója kristályokon. Lézerek, holográfia.

Az atommag szerkezete, nukleonok kölcsönhatása, magátalakulások, sugárzások és detektálásuk. Fúzió és hasadás. Atomreaktorok, a nukleáris energiatermelés és kockázatai.

Irodalom:

Erostyák J.-Litz J. (szerk): A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó 2003.

Orear J.: Physics, Macmillan, 1989.

Holics L.: Fizika III Tankönyvkiadó Bp.

Erdélyi G.- Erdélyi Z.: Fizika, előadás követő jegyzet.

Tárgy neve: KÍSÉRLETI FIZ. III. (elektromágnesség)

Óraszám/hét: 4+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 6

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Pálincás József

**A tantárgy oktatói: Dr. Pálincás József, Dr. Sudár Sándor, Dr. Szalóki Imre,
Dr. Cserpák Ferenc**

Leírás:

A tantárgy célja: Az elektromosságtan alapfogalmainak és törvényeinek tapasztalatokon alapuló bevezetése, amely a hallgató további természet- és alkalmazott tudományi tanulmányait alapozza meg.

Tematika: Elektrosztatikai alapjelenségek és alapfogalmak: az elektromos erőhatás, az elektromos töltés, Coulomb törvénye. Az elektromos töltés és az anyag, Millikan kísérlete. Az elektromos térerősség fogalma, Gauss törvénye. A sztatikus elektromos tér törvényszerűségei: forrásai, örvénymentessége, az elektrosztatikai potenciál fogalma, az elektromos dipólus, töltésrendszer elektromos tere. Vezetők és szigetelők fogalma. Az elektromos megosztás. Az elektromos töltés eloszlása vezetők felületén, az elektrosztatikus tér vezetők környezetében. A kapacitás fogalma, kondenzátorok. Az elektrosztatikus tér energiája és energiasűrűsége. Elektrosztatikus tér dielektrikumokban: polarizáció, szuszeptibilitás, elektromos eltolódási vektor. A stacionárius áram, áramerősség, áramsűrűség, ellenállás. Ohm törvénye, Joule törvénye, az áramvezetés anyagszerkezeti értelmezése. Egyszerű áramkörök, az elektromotoros erő, Kirchhoff törvényei, az RC áramkör. A folyadék áramvezetésének alapjelenségei, az elektrolízis Faraday-féle törvényei, galvánelemek, akkumulátorok. Áramvezetés gázokban. A mágneses tér fogalma, erőhatás mágneses térben, a mágneses indukcióvektor, a mágneses dipólus. Mozdó töltések és stacionárius áram mágneses tere: Biot-Savart és Amper törvénye. Mágneses tér anyagi közegben: dia-, para- és ferromágnesség. Az anyag mágnesességének magyarázata: giromágneses jelenségek, Einstein de Haas-kísérlet. Töltött részecskék mozgása elektromos és mágneses térben, a részecskék fajlagos töltésének meghatározása, a Hall-effektus, részecskegyorsítók és tömegspektrométerek. Az elektromágneses indukció jelensége, Faraday és Lenz törvénye. A változó mágneses indukciófluxus által keltett elektromos tér tulajdonságai. Önindukció, az RL-áramkör, kölcsönös indukció. A mágneses tér energiája és energiasűrűsége. Elektromágneses rezgések. A kvázistacionárius áram fogalma, a Kirchhoff-törvények általánosítása.

Szabad rezgések LC és RLC áramkörben, kényszerrezgések, rezonancia, csatolt rezgések. Váltakozó áram, tulajdonságai, jellemzői, az impedancia fogalma, váltakozó áramok egyenirányítása. Váltakozó áramú generátorok és motorok, a háromfázisú hálózat, a transzformátor. Az Ampere-Maxwell törvény. Az eltolódási áram fogalma, az indukált elektromos mező és tulajdonságai. A Maxwell egyenletek integrális és differenciális alakja, potenciálok, hullámegyenlet. Elektromágneses hullámok. Elektromágneses hullámok előállítása, dipólussugárzás, síkhullámok. Az elektromágneses tér energiája és impulzusa, az elektromágneses hullámok terjedése.

Ajánlott irodalom:

1. Hevesi Imre, Elektromosságtan, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
2. Erőstyák János és Litz József (szerk.): A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
3. Halliday, Resnick, Krane: Physics Vol. II., John Wiley & Sons Inc.
4. Sears, Zemansky, Young: University Physics, Addison-Wesley Publishing Company
5. Budó Ágoston, Kísérleti Fizika II., Tankönyvkiadó, Budapest
6. Simonyi Károly, Elektronfizika', Tankönyvkiadó, Budapest
7. R. P. Feynman, R. B. Leighton and M. Sands, 'Mai fizika', Műszaki Kiadó, Budapest, 1969

Tárgy neve: KÍSÉRLETI FIZ. IV. (kvantum- és atomfizika)

Óraszám/hét: 4+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 6

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr. Pálincás József

A tantárgy oktatói: Dr. Pálincás József, Dr. Sudár Sándor, Dr. Szalóki Imre,
Dr. Cserpák Ferenc

Leírás:

A tantárgy célja: A fény hullámtulajdonságaival magyarázható jelenségek bemutatásával, és értelmezésével, a kvantumfizikát megalapozó jelenségek és kísérletek bemutatásával és értelmezésével, továbbá a kvantumfizika elvei alapján az atom- az atommag- és a részecskefizika alapvető jelenségeinek és törvényszerűségeinek bemutatásával a hallgató természettudományos műveltségének és további természet- és alkalmazott tudományi tanulmányainak megalapozása.

Tematika: A fény természete és terjedése, a Huygens–Fresnel-elv, a fénykibocsátás és a fényelnyelés jelensége. A fény mint elektromágneses hullám: terjedése, energiája és impulzusa, terjedési sebessége. A fény interferenciája, a Young-féle két-réses interferencia-kísérlet, interferencia vékony rétegekben. A fény elhajlása résen, élen, kettős résen és rácson. Fényelhajlás kör alakú résen, Fresnel-zónák. Optikai eszközök felbontóképessége. Az elektromágneses hullámok terjedése közegben; abszorpció és szórás. A fény polarizációja, az optikai anizotrópia és a kettőstörés, a szórt fény polarizációja. A fény és a kvantumfizika: a hőmérsékleti sugárzás, a Planck-féle sugárzási törvény, a fényelektromos hatás és a foton fogalma, a Compton-szórás, a vonalas spektrum. Az anyag hullámtulajdonságai, a kvantumfizika alapjai: részecskék hullámszerű viselkedése, a de Broglie hullámhossz. A hullámtermészet kísérleti igazolása: a Devisson-Germer és a Thompson-kísérlet. Anyaghullámok, a Heisenberg-féle határozatlansági elv. A hullámfüggvény és a Schrödinger-egyenlet, egyszerű rendszerek kvantumállapotai. A hullámfüggvény értelmezése, fizikai mennyisége várható értékének kiszámítása. A korrespondencia és kooplementaritás elve. Az atomok szerkezete: a Thompson-féle atommodell, a Rutherford-kísérlet, a Rutherford és a Bohr-féle atommodellek. A Frank–Hertz-kísérlet. A hidrogénatom szerkezete, kvantumszámok. Az elektron spinje, a Stern–Gerlach-kísérlet. Fékezési- és karakterisztikus röntgensugárzás. Röntgensugarak elhajlása. Sokelektronos atomok felépítése, a Pauli-elv és a periódusos rendszer. Spontán és indukált fényemisszió, lézek, holográfia. A kémiai kötés. Szilárdtestek elektronszerkezete, a sávmélet alapjai, kvantumstatisztikák. Kontakt- és termoelektromos jelenségek. Áramvezetés félvezetőkben, félvezető eszközök, szupravezetés. Az atommag felfedezése, a radioaktív sugárzás tulajdonságai, a bomlástörvény. Ionizáló sugárzások hatásai és mérése. A kozmikus sugárzás. Az atommagok felépítése és tulajdonságai, kísérleti tapasztalatok. Természetes és mesterséges magátalakulások, atommag-modellek. Maghasadás és magfúzió. Az

atomenergia hasznosításának alapjai, atomreaktorok. Elemi részek és tulajdonságaik. Az alapvető kölcsönhatások. A kozmológia alapfogalmai.

Ajánlott irodalom:

1. Hevesi Imre, Elektromosság, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
2. Erostyák János és Litz József (szerk.): A fizika alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
3. Halliday, Resnick, Krane: Physics Vol. II., John Wiley & Sons Inc.
4. Sears, Zemansky, Young: University Physics, Addison-Wesley Publishing Company
5. Budó Ágoston, Kísérleti Fizika II., Tankönyvkiadó, Budapest
6. Simonyi Károly, Elektronfizika', Tankönyvkiadó, Budapest
7. R. P. Feynman, R. B. Leighton and M. Sands, 'Mai fizika', Műszaki Kiadó, Budapest, 1969

Tárgy neve: ÁLTALÁNOS KÉMIA I.

Óraszám/hét: 4+1+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 6

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Nagy Miklós

A tantárgy oktatói: Dr Nagy Miklós

Tantárgy leírása:

Kémiai alapfogalmak: atom, molekula, elem, vegyület, keverék, vegyjel, képlet, relatív a atom- és molekulatömeg, moláris tömeg, állandó és többszörös súlyviszonyok törvénye, kémiai egyenletek, a kémiai reakciók csoportosítása. Az atom felépítése: Általános törvényszerűségek, az atomok szerkezetét bizonyító jelenségek (fényelektromos hatás, α -sugarak szóródása). Természetes radioaktivitás. Izotópok. Az elektronhéj kiépülésének törvényszerűségei. Az elemek periódusos rendszere. Kémiai kötések: Elsőrendű kémiai kötések: ionos, kovalens és fémes kötés. Másodlagos kötőerők: van der Waals-féle kötőerők (dipólus-dipólus, dipólus-indukált dipólus, indukált dipólus-indukált dipólus kölcsönhatás). A hidrogénkötés. Halmazállapotok I. Tökéletes gázok jellemzése, gáztörvények: Boyle-Mariotte-, Gay-Lussac-, egyesített és általános gáztörvények, a termodinamikai hőmérsékleti skála, Avogadro-törvény, Dalton-törvény. A tökéletes gázok kinetikai-molekuláris elmélete: a molekulák legvalószínűbb sebessége, közepes szabad úthossz, barometrikus nyomáscsökkenés. Reális gázok jellemzése: van der Waals egyenlet. Halmazállapotok II. A folyadék halmazállapot és jellemzése: kompresszibilitás, viszkozitás, felületi feszültség, párolgás, forrás, gőznyomás, forráshőmérséklet. A szilárd halmazállapot és jellemzése: kristályos és amorf anyagok, elemi cellák, kristályrendszerek. A kristályrács típusai: fémrács, atomrács, ionrács, molekularács. Oldatok és törvényszerűségeik I. A koncentráció kifejezése, koncentrációegységek: molaritás, molalitás, móltört, tömegkoncentráció, tömegtört, térfogattört, egyéb koncentrációegységek (ppm, ppg, ppt), Elegyedés, oldékonyság, oldhatósági szokat.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Berecz Endre: Kémia Műszakiaknak, Tankönyvkiadó, Budapest (1991)
2. Clyde R. Dillard, David E. Goldberg: Kémia, Gondolat, Budapest (1982)
3. Lengyel Béla: Általános és szervetlen kémiai praktikum, Tankönyvkiadó, Budapest (1990)
4. Bodor Endre: Szervetlen kémia I., Tankönyvkiadó, Budapest (1983)

Tárgy neve: ÁLTALÁNOS KÉMIA II.**Óraszám/hét:** 0+1+5 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)**Kredit:** 4**Számonkérés módja:** kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)**Tantárgyfelelős:** Dr Nagy Miklós**A tantárgy oktatói:** Dr Nagy Miklós**Tantárgy leírása:**

Oldatok és törvényszerűségeik II. Folyadékelegyek sajátságai: ideális és reális elegyek, biner folyadékelegyek gőznyomása és forráspontja, folyadékelegyek desztillációja.

Híg oldatok törvényei: gőznyomáscsökkenés, forráspont-emelkedés, fagyáspont-csökkenés, ozmózis.

Ionos vegyületek oldatainak kolligatív tulajdonságai, megoszlási törvény, folyadék-folyadék extrakció.

Heterogén és kolloid anyagi rendszerek: Kolloidkémiai alapfogalmak. Kolloid rendszerek csoportosítása.

A mindennapi életben és az iparban leggyakrabban előforduló kolloid rendszerek (emulziók, szuszpenziók, szolok).

Kémiai egyensúlyok I. Kémiai egyensúlyokkal kapcsolatos alapfogalmak, homogén és heterogén egyensúlyok, az egyensúlyi állandó és kifejezése, az egyensúlyok eltolása: a legkisebb kényszer elve, az egyensúlyi állandó hőmérséklet függése, a tömeghatás törvénye.

Az egyensúlyi számítások alapjai. Kémiai egyensúlyok II. Sav-bázis egyensúlyok: Korábbi sav-bázis elméletek (Arrhenius, Lux, Lewis).

A Brönsted féle sav-bázis elmélet. A víz öndisszociációja. Az oldatok kémhatása. A pH számítás alapjai: erős savak és bázisok gyenge savak és bázisok pH-jának számítása.

Pufferek. Sav-bázis indikátorok. Titrálási görbék. Reakciókinetika: A reakció kinetika alapfogalmai: reakciósebesség, empirikus sebességi egyenlet, a reakciók rendűsége, molekularitása.

A reakciósebesség hőmérsékletfüggése, aktiválási energia. Egyszerű és összetett reakciók. Katalízis, katalizátorok.

Termokémia alapjai: belső energia, munka, hő, entalpia, entrópia, szabadentalpia. Termokémiai egyenletek. Képződéshő. Reakcióhő. Hess-tétel.

Elektrokémia I: Elektrolitoldatok vezetése, ionvándorlás, ionmozgékonyosság. Galvánelemek és elektródok jellemzése. Elektród- és redoxi potenciál. Nernst-egyenlet.

Elektrokémia II: Elektrolízis. Az elektrolízis gyakorlati alkalmazásai. Faraday-törvények.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Dr. Lengyel Béla: Általános és Szervetlen Kémiai Praktikum, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (1990)

2. F. A. Cotton, G. Wilkinson: Basic Inorganic Chemistry, John Villay and Sons (1976)

3. D. D. Ebbing: General Chemistry, Houghton M. Company (1984)

Tárgy neve: SZERVES KÉMIA**Óraszám/hét:** 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)**Kredit:** 3**Számonkérés módja:** kollokvium**Tantárgyfelelős:** Dr. Deák György**A tantárgy oktatói:** Dr. Patonay Tamás Dr. Gulácsi Katalin, Dr. Deák György

A tantárgy oktatásának célja: anyagtudományi ismeretek elsajátításához szükséges alapvető szerves kémiai fogalmak kialakítása. A szerves vegyületek fontosabb csoportjainak tárgyalása.

A tantárgy tematikája: A szerves vegyületekben előforduló fontosabb kötéstípusok tárgyalása. A szerves vegyületek csoportosítási elveinek ismertetése. Szénhidrogének. A szénhidrogének hidroxiszármazékai.

Oxovegyületek. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek. Kéntartalmú szerves vegyületek. A heterociklusos vegyületek fontosabb alaptípusai. Szénhidrátok. Aminosavak, peptidek, fehérjék, nukleinsavak.

Irodalom:

Furka Á.: Szerves kémia, Tankönyvkiadó, Budapest

Gergely P., Penke B., Tóth Gy.: Szerves és bioorganikus kémia, Semmelweis Kiadó,

Budapest

Tárgy neve: SZERKEZETI ANYAGOK**Óraszám/hét:** 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)**Kredit:** 3**Számonkérés módja:** gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)**Tantárgyfelelős:** Dr Deák György**A tantárgy oktatói:** Dr Deák György**Tantárgy leírása:**

Szerkezeti anyagok fogalma, mechanikai tulajdonságaik (szakítószilárdság, keménység, merevség, szívósság, kifáradás és kúszás). Szerkezeti anyagok speciális tulajdonságai, feldolgozási módjai. Szerkezeti anyagok csoportosítása. Vas és acél, az acélok hőkezelése. Acél ötvözetek (ötvözött acélok). Nemvasfémek (könnyű- és nehézfémek, fémüvegek). A fa, mint szerkezeti anyag. Szerzetlen nemfémes szerkezeti anyagok (üveg, zománc, porcellán gránit, andezit, bazalt, kőagyag, hőálló téglák és műszén). Műanyagok. Szerkezeti anyagok korróziója, a korrózió típusai, korróziós sebesség mérése.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Vegyipari gépészek kézikönyve, MK, Budapest (1987)
2. J.M. Coulson, J.F. Richardson and R.K. Sinnott: Chemical Engineering, Volume 6.
3. Borbély János: Vegyipari géptan 1. KLTE, egyetemi jegyzet (1983)
4. H. Titze: Vegyipari készülékek szerkezeti elemei, MK, Budapest (1966)

Tárgy neve: KÉMIAI TECHNOLÓGIA I.**Óraszám/hét:** 2+2+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)**Kredit:** 4**Számonkérés módja:** kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)**Tantárgyfelelős:** Dr Zsuga Miklós**A tantárgy oktatója:** Dr Zsuga Miklós

A tárgy oktatásának célja: Az MSc hallgatók megismertetése a kémiai technológia alapszerveleteivel és a hétköznapi anyagok előállításánál használt eljárásokkal

Tantárgy leírása:

Kémiai technológia tárgya és alapfogalmai, a kémiai technológia törvényei, kémiai technológiai rendszerek. A kémiai technológia fejlődése, elemi kapcsolási módok, szakaszos – folyamatos gyártás összehasonlítása. A kémiai technológia alapszerveletei. Heterogén diszperz rendszerek elválasztása, ülepítés, szűrés, porleválasztás. Mechanikai műveletek, keverés, aprítás, osztályozás. Termikus műveletek, hőátvitel, hőcsere, hűtés, bepárlás, szárítás. Termodinamikai elválasztási műveletek, desztilláció, abszorpció, adszorpció, extrakció. A kémiai reaktorok bemutatása. A víz technológiája, víztisztítás lépései, vízlágyítás, szennyvíz és szennyvíztisztítás. Szilikátkémia, kerámia, kötőanyagok, üvegipar. Fémek technológiája, vasgyártás, acélgártás, alumíniumgyártás. Elektrolízis, klórgyártás. Nitrogénipar, az ammóniaszintézis technológiája, salétromsavgyártás. Kénsavgyártás. Műtrágyaipar, egyszerű és összetett műtrágyák. Korrózió, a korrózió megjelenési formái, alapfolyamatai, aktív és passzív korrózióvédelmi technikák.

Irodalom:

1. Vajta, Szabéni: Kémiai Technológia, Tankönyvkiadó (1979)
2. Somló György: Vegyipari eljárások, Tankönyvkiadó (1974)
3. Gerecs Árpád: Bevezetés a kémiai technológiába, Tankönyvkiadó (1983)
4. Muhlynov I.: Chemical Technology I-II.
5. Fonyó, Fábri: Vegyipari művelettani alapismeretek, Nemzeti Tankönyvkiadó

Tárgy neve: MAKROMOLEKULÁRIS KÉMIA

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Kéki Sándor

A tantárgy oktatói: Dr Kéki Sándor

Tantárgy leírása:

Bevezetés a makromolekuláris kémiába: alapfogalmak, műanyagok és a környezet, polimerek finomszerkezete, polimolekularitás, molekulatömeg, molekulatömeg-eloszlás.

Molekulatömeg meghatározási módszerek. Polimerek fizikai állapotai: amorf állapot, kristályos állapot, üvegesedési hőmérséklet, olvadás. Polimerek mechanikai viselkedése: deformáció, megnyúlás feszültség diagram. Makromolekulák előállítása: általános alapelvek, monomerek reaktivitása, gyökös iniciálás. Gyökös polimerizáció: a gyökös polimerizáció kinetikájának alapelvei, a gyökök hosszúság szerinti eloszlása, a gyökös polimerizáció elemi lépései. Gyökös polimerizáció. Kationos polimerizáció: kationosan polimerizálható polimerek, a kationos polimerizáció elemi lépései. Anionos polimerizáció: anionosan polimerizálható polimerek, az anionos polimerizáció elemi lépései. Makromolekuláris molekulatervezés. Gyűrűfelníylásos polimerizáció, sztereospecifikus polimerizáció. Polikondenzáció: alapvető polikondenzációs polimerek, a polikondenzáció mechanizmusa és kinetikájának alapjai, molekulatömeg kontroll.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Dr. Zsuga Miklós: Makromolekuláris Kémia, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)
2. Dr. Varga József: Makromolekulák kémiája, Tankönyvkiadó (1990)
3. George Odian: Principles of Polymerization Second Edition, Wiley-Interscience Publication (1981)
4. Hans-Georg Elias: Makromoleküle, Hüthig Wepf Verlag Basel, Heidelberg, New York (1990)

Törzsanyag

Tárgy neve: SZILÁRDTESTFIZIKA I.

Óraszám/hét: 3+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Beke Dezső

A tantárgy oktatói: Dr Beke Dezső

A tantárgy célja: Bevezetést nyújtani a kísérleti szilárdtestfizikába, alapokat adni a későbbi tanulmányokhoz a szilárdtestfizika illetve fizikai anyagtudomány területén.

Tematika: Kristályszerkezet. Bravais rácsok. Miller indexek. Kötéstípusok. Periodikus függvények a rácsban. Reciprok rács. Bloch tétel, ciklikus határfeltételek. Sugárzások kölcsönhatása kristályokkal. Diffrakciós módszerek. Képlékeny viselkedés. Rácsrezgések. Fononok. Rugalmatlan neutronszórás. Infravörös abszorpció. Fajhő. Hővezetés. Dielektromos tulajdonságok. Elektron-elmélet alapjai. Szabadelektron modell, Feynmann-modell. Kronig-Penney – modell. Effektív tömeg. Elektromos vezetés leírása. Szórási folyamatok. Termoelektromos jelenségek. Szupravezetés. Kristályok dia-és paramágnessége. Ferromágnesség. Curie-Weiss – törvény. Szilárdtestek optikiai tulajdonságai. Színcentrumok. Ponthibák és diffúzió.

Ajánlott irodalom:

- 1) C. Kittel: "Bevezetés a szilárdtestfizikába" Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1981
- 2) A.G. Guy: „Fémfizika” Műszaki Könyvkiadó Bp. 1978
- 3) Giber János és munkatársai: "Szilárdtestek felületfizikája" Műszaki Könyvkiadó. Budapest, 1987
- 4) Káldor Mihály: „Fizikai metallurgia” Műszaki Könyvkiadó Bp. 1990

Tárgy neve: FIZIKAI ANYAGTUDOMÁNY

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr. Beke Dezső

A tantárgy oktatói: Dr. Beke Dezső, Dr. Erdélyi Zoltán

A tantárgy célja: Elmélyíteni a Szilárdtestfizika alapkursusban tanultakat elsősorban gyakorlati, anyagtudományi problémák tárgyalásával. Így az állapotábráktól a képlékenyalakítási, törési mechanizmusokon keresztül, a technikai mágnesség alapjait terjedő ismereteket nyújtani.

Tematika:

Fázis-egyensúlyok és fázis-átalakulások. Állapotábrák. Kétalkotós szilárdoldatok statisztikus leírása. Szemcsehatárok és határfelületek. Kölcsönös diffúzió és szilárdtest reakciók. Szilárdtestek deformációs és törési mechanizmusai. Precipitáció (nukleáció és növekedés), spinodális bomlás. Felületi szegregáció. Rend-rendeztlen fázisátalakulás. Domén mágnesség. Alakmemória ötvözetek (martenzites fázisátalakulások).

Ajánlott irodalom:

- 1) Káldor Mihály: „Fizikai metallurgia” Műszaki Könyvkiadó Bp. 1990
- 2) A.G. Guy: „Fémfizika” Műszaki Könyvkiadó Bp. 1978
- 3) Giber János és munkatársai: "Szilárdtestek felületfizikája" Műszaki Könyvkiadó. Budapest, 1987

Tárgy neve: ANYAGVIZSGÁLATI MÓDSZEREK

Óraszám/hét: 2+0+2 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4

Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Cserhádi Csaba

A tantárgy oktatói: Dr Cserhádi Csaba

Előadás tematika

Diffrakciós módszerek, kristályrácsok geometriai leírása, reciprokrács fogalma, Bragg egyenlet, Ewald szerkesztés. Röntgendiffrakció. Röntgensugarak előállítása és mérése, röntgenspektrumok, röntgendiffrakció alkalmazhatósága. Elektronendiffrakció, az elektronendifraktogramok tulajdonságai. Neutrondiffrakció, alkalmazási lehetőségei és összehasonlítása más diffrakciós módszerekkel. Mikroszkópikus módszerek: optikai mikroszkópia, elektron mikroszkópia, pásztázó alagút és atomerő mikroszkópia, térion és térelektron mikroszkópia. Az elektronsugaras mikroanalízis alapjai. EDS, WDS, kiértékelés és alkalmazhatóság.

Mágneses anyagok vizsgálati módszerei: mágnesezettség mérési módszerei, magnetométerek, doménszerkezet vizsgálata: Bitter-módszer, Kerr-mikroszkópia, Barkhausen-zajmérés

Kémiai összetétel vizsgálati módszerei: optikai és röntgenspektroszkópiai módszerek, tömegspektroszkópiai eljárások; SIMS, SNMS, elektronspektroszkópiai módszerek EELS, ESCA, PIXE, Rutherford visszaszórás, neutron aktivációs analízis

Diffrakciós módszerek: röntgen, elektron, neutron spektroszkópia

Gyakorlat tematika

Brinell, Wickers keménységmérés. Szakítóvizsgálat. Metallográfiai alapmérések optikai mikroszkóppal (szemcseméret meghatározása, fázisok azonosítása stb.) összetétel meghatározása elektronsugaras mikroanalízissel, röntgenfluoreszcenciával. Mérések atomerő mikroszkóppal. Mágnesezettség mérése vibrációs magnetométerrel. Barkhausen-zaj mérések. Mérések Kerr-mikroszkóppal, a SQID alkalmazása mágneses mérésekre.

Vékonyrétegek összetételének/szerkezetének meghatározása: SIMS/SNMS-el, Rutherford visszaszórással, proton mikroszondával, fotonindukált elektronspektroszkópiával.

Irodalom:

Zorkóczy: Metallográfia és anyagvizsgálat, Tankönyvkiadó, Budapest, 1971

C.Giacovazzo: Fundamentals of Crystallography, Oxford University Press 1992

D.B. Williams and C.B.Carter: Transmission Electron Microscopy, Plenum Press 1996

Szilárd testek vizsgálata elektronokkal, ionokkal és röntgensugárázással, Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1984

E.N. Kaufmann (ed.): Characterisation of materials, Wiley, 2003

D.D. Brandon, W.D. Kaplan: Microstructural Characterisation of Materials, Wiley, 1999

Ray F. Egerton: Physical Principles of Electron Microscopy, Springer, 2007

Tárgy neve: HALADÓ SZILÁRDTESTFIZIKA LABOR

Óraszám/hét: 0+0+4 (1 előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3

Számonkérés módja: gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Langer Gábor

A tantárgy oktatói: Dr Cserhádi Csaba, Dr Daróczi Lajos, Dr Erdélyi Gábor, Dr Harasztosi Lajos, Dr Langer Gábor

Tematika:

Metallográfiai vizsgálatok fénymikroszkóppal. Felület és összetétel vizsgálata pásztázó elektronmikroszkóppal. Szerkezetvizsgálat transzmissziós elektronmikroszkóppal. Vékonyfilmek előállítása és mélységi analízise szekunder neutrális tömegspektrometriával. Ferromágneses anyagok vizsgálata Barkhausen-zaj segítségével. Szerkezetvizsgálat röntgendiffrakcióval. Szilárdtestekben zajló

átalakulási folyamatok követése differenciális pártázó kaloriméterrel. Szupravezető kvantum interferométer (RF SQUID) működésének vizsgálata. Ötvözetek előállítása ívolvasztással.

Ajánlott irodalom:

Haladó labor jegyzet, DE Szilárdtestfizikai Tanszék

Giber János és szerzőtársai: „Szilárdtestek felületfizikája”, Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1987.

C. Kittel: „Bevezetés a szilárdtestfizikába” Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1981

J. M. Ziman: „Principles of the theory of solids”, Cambridge University Press, 1987

R. W. Cahn, P. Haasen: „Physical Metallurgy” North-Holland, Amsterdam, 1983

Tárgy neve: ORVOSBIOLÓGIAI ANYAGTUDOMÁNY ÉS TECHNIKA I. és II.

Óraszám/hét: 2+0+0 KÉT FÉLÉVES (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 + 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Beke Dezső

A tantárgy oktatói: Dr Beke Dezső, Dr. Csenátony Zoltán, Dr. Zsuga Miklós, Dr. Hegedűs Csaba, Dr. Mátyus László, Dr. Szabó Gábor, Dr. Fábián István, Dr. Karaffa Levente, Dr. Szabó István

Tematika:

A **bionegineering definíciója**, előzményei. A nano- és biotechnológia szerves kapcsolódása. Modern vizsgálati eszközök (elektron és atomi erő mikroszkópok). Mágnesség az élő szervezetekben ezek mérése.

Biomechanika: Implantátumok, implantálható anyagok, műtőműszerek és rehabilitációs eszközök fejlesztése.

Nanokompozitok orvos-biológiai alkalmazásokban: Titanát nanocsöveket és nanoszálakat tartalmazó polimer kompozitok orvosbiológiai alkalmazásokra. Test-barát és biodegradálható anyagok fejlesztése: biológiailag lebontható tejsav bázisú homo és kopolimerek alkalmazása orvosi, élelmiszeripari és mezőgazdasági technológiákban, szemeszeti műanyagok. Önszerveződő amfifilikus blokk-kopolimerek.

Fogászati anyagok: fém-kerámia kötés, osseoinduktív hatású implantátum felületek kialakítása.

Nano-bio technológián alapuló sejtanalitikai vizsgálómódszerek:

A lumineszcencia spektroszkópia alapjai és biológiai alkalmazásai. Áramlási citometria és nagy hatékonyságú sejtanalitikai eljárások. Modern fluoreszcencia mikroszkópos vizsgálati módszerek. Sejtfelszíni fehérjék eloszlásának analízise. Molekuláris biológiai és biofizikai módszerek házasítása eredményeként megvalósítható diagnosztikai eljárások. Mikrogyöngyök áramlási citometriás analízisén alapuló metodikák. Kvantitatív lézermikroszkópiás eljárások.

A **fenntartható fejlődéssel, környezetgazdálkodással és –védelemmel kapcsolatos technológiák, illetve szolgáltatások témacsoport, bioenergetikai és agrár alkalmazások:** A környezet állapotfelmérése és monitorozása, szaktanácsadás. Bioremediáció (szennyezett területek pl. kőolajszármazékokkal, vegyszerekkel szennyezett talajok, ipari és kommunális hulladéktelepek stb. bakteriológiai- és fitoremediációja, élő-, kommunális és ipari szenny- és ivóvizek kezelése, fertőtlenítés). Bioenergetikai technológiák fejlesztése (bioetanol, biogáz, biodiesel). Hulladékfeldolgozás, -újrahasznosítás, a környezetterhelés csökkentése.

Zajanalízis orvosdiagnosztikai alakomazásai: nagyon sok érrendszeri vizsgálatban (pl. EKG, stabil állás vizsgálata, stb.) a mért információk „zajosak”. Ezek fontos diagnosztikai értékű információkat is tartalmazhatnak.

Nagyberendezések a gyógyászatban: PET, NMR elvei és alkalmazásai

Ajánlott irodalom:

1) J.E. Ellingsen: „Bio-implant interface”, North-Holland, 2005, New York

2) D.T. Edmonds: „Electricity and magnetism in biological systems”, University Press, Oxford, 2001

Tárgy neve: SZILÁRDTESTEK KÉPLÉKENYSÉGE ÉS TÖRÉSE**Óraszám/hét: 2+0+0****Kredit: 3 kredit****Számonkérés módja: kollokvium****Tantárgyfelelős: Dr Tóth László****A tantárgy oktatói: Dr Tóth László**

A tantárgy célja: a hallgatók megismerkednek a különböző képlékeny alakváltozási és törési mechanizmusokkal, ezen folyamatok anyagtudományi alapjaival, a törésmechanika alkalmazásával.

Tematika: Képlékeny alakváltozási mechanizmusok, hibamentes folyás, diszlokáció csúszás, térfogati és szemcsehatár kúszás, diszlokáció mászás. Törési mechanizmusok, szívós- és rideg törés, a hőmérséklet és a feszültség hatása a mechanizmusra. Határfelületek szerepe. Szakítás. Törési mechanizmus térképek szerkesztése, jellemzése, használata fcc, bcc és hcp fémekre, ötvözetekre és kerámiákra. Törések keletkezésének okai, megjelenési formái, repedés keletkezése a gyártmányokban és szerkezeti elemekben. A szilárdság és szívósság ellenőrzése. Törésmechanikai elméletek. Törésmechanikai anyagjellemzők. A törésmechanika alkalmazása.

Ajánlott irodalom:

M.F. Ashby, C. Gandhi, M.R. Taplin, Acta. Met. 27 (1979) 699-729

C. Gandhi, M.F. Ashby, Acta. Met. 27 (1979) 1565-1602

M.F. Ashby, Acta. Met. 22, (1974) 275-289

F.B. Swinkels, M.F. Ashby, Acta Met. 29 (1981) 259-281

H. Blumenauer, G. Pusch: Műszaki törésmechanika, MK, Budapest, 1987

Tárgy neve: IONOK AZ ANYAGTUDOMÁNYBAN**Óraszám/hét: 2+0+0****Kredit: 3 kredit****Számonkérés módja: kollokvium****Tantárgyfelelős: Dr. Rajta István****A tantárgy oktatói: Dr. Rajta István****Tematika:**

Napjainkban a szilárdtestfizikai, az anyagtudományi kutatások és a mindennapi élet használati eszközeinek a továbbfejlesztése is egyre növekvő mértékben igényli a nanotechnológiát, ezzel párhuzamosan olyan új módszerek technikák megvalósítását, amelyek a különböző típusú anyagok mikro- és nanoskálán történő előállítására, módosítására, felhasználására és analizálására képesek.

A kurzus keretében áttekintjük a MeV energiájú részecskegyorsítók, és a mellékük telepített ion mikronyaláb rendszerek alkalmazási területeit:

Részecskegyorsítók, nyalábvezetés, nyalábfókuszáló eszközök, rések, vákuumrendszerek.

Ionnyaláb analitikai módszerek: PIXE, RBS, PIGE, STIM, ERDA.

Analitikai alkalmazások: anyagtudományi, környezeti, orvosi-biológiai, régészeti, geológiai.

Mikromegmunkálási módszerek: PBW, optikai litográfia, UV litográfia, röntgen litográfia (LIGA), FIB, lézeres módszerek.

Mikromegmunkálás alkalmazások: mikrofluidika, mikro-optika, mikroreaktorok

Ajánlott irodalom:

- Rajta I.: A pásztázó proton mikroszkop telepítése és tudományos alkalmazásai, PhD értekezés, Debrecen, 1997
- M.B.H. Breese, D.N. Jamieson, P.J.C. King: Materials Analysis Using a Nuclear Microprobe, Wiley-Interscience, 1996
- J.R. Bird, J.S. Williams: Ion Beams for Materials Analysis, Academic Press, 1989
- F. Watt, G.W. Grime: Principles and Applications of High-Energy Ion Microbeams, Adam Hilger, Bristol, IOP Publishing Ltd. 1987
- R. Spohr: Ion Tracks and Microtechnology, Principles and Applications, F. Wieweg & Sons, Braunschweig, 1990

- P. Rai-Choudhury, Handbook of Microlithography, Micromachining, and Microfabrication, Vol. I-II, SPIE Optical Engineering Press, 1997

Tárgy neve: FELÜLETFIZIKA

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Erdélyi Gábor

A tantárgy oktatói: Dr Erdélyi Gábor

Tematika: (a kurzus célja, rövid tematikája)

Az anyagtudományban, a nano-technológiában, fontos szerepet játszó (határ)felületi jelenségek és folyamatok bemutatása, értelmezése. Kísérleti módszerek és gyakorlati alkalmazások áttekintése.

Határfelületek osztályozása, külső és belső határfelületek, szemcse- és fázishatárok. Felületek elemi kristallográfiája és termodinamikája. Felületek elemi modelljei, felületi energia, kristályok egyensúlyi alakja, Wulff-tétel.

Kis és nagyszögű szemcsehatárok szerkezete. Speciális szemcsehatárok, szerkezeti modellek, szemcsehatárok energiája. Fázishatárok. Atomi illeszkedési modellek, miszfit koncepció, epitaxia, koherens, inkoherens fázishatárok. A mikro- és nano-megmunkálás technikái, litográfia, vékony filmek előállítása, vékony filmek növekedésének modelljei, maratási technikák. A felületi energia szerepe a mikro és nano-megmunkálási technológiákban.

Mono és multirétegek minősítésének fontosabb kísérleti módszerei. Felületi érdesség, adhézió, súrlódás, tribológia mikro- és nanoskálán.

Felületek hatása az elektronállapotokra, felületek szerepe a vezetési, szórási és mágneses jelenségekben. Fém, félvezető és oxid felületek és fázishatárok, szerepük különböző félvezető, opto-elektronikai, valamint mágneses eszközökben (óriás mágneses ellenállás, spintronika, szenzorok).

Ajánlott irodalom:

Dr.Giber J. és szerzőtársai: Szilárdtestek felületfizikája, Műszaki Könyvkiadó, 1987.

J. Venebles: Introduction to surface and thin film processes, Cambridge University Press, 2000.

Bhushnan, Bharat (ed.): Springer Handbook of Nanotechnology, Springer, 2004.

K-N Tu, J.W. Mayer, L.C. Feldman: Electronic thin film science, Macmillan Publ. Co., 1992.

H. Lüth: Solid surfaces, interfaces and thin films. Springer, 2001.

Tárgy neve: MŰSZERES ANALITIKA

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Gáspár Attila

A tantárgy oktatói: Dr Gáspár Attila

Tematika: (a kurzus célja, rövid tematikája)

Mintavételi és mintaelőkészítési módszerek. Atomemissziós spektroszkópiai módszerek: atomszerkezet és emissziós színképszerkezet (atom és ionszínképek) összefüggése. Korszerű gerjesztési módszerek az atomspektroszkópiában: egyenáramú és nagyfrekvenciás (ICP) plazmák, lézergerjesztés stb. Újabb optikai leképezési és fényfelbontásos módszerek (száloptikák, holografikus rácsok stb.) Detektorrendszerek és jelfeldolgozás (PMT-k, háttérkorrekciók, számítógépes vezérlés és mérés). Atomabszorpciós módszerek: AAS módszerek elve és gyakorlata, sugárforrások (ÜK, EDL), atomforrások (láng, elektrotermikus). Háttérkorrekciós és jelfeldolgozó rendszerek. A tömegspektrometria műszerei és szervesetlen analitikai alkalmazásai: mágneses (Nier-féle), kettős

fókuszálású (Herczog-féle) kvadrupol és repülési idő spektrométerek. Ionforrások (elektronbombázások, kémiai ICP stb.) Molekula (abszorpciós) spektrofotometria és szervesetlen alkalmazásai: UV és látható spektrofotométerek (egy- és kétsugaras rendszerek). Spektrofotometriás analitikai mérési módszerek (differenciál-spektrofotometria, derivatív spektrofotometria stb.). Elektroanalitika: konduktometria, oszcillometria. Ionszelektív elektródok elmélete, potenciometria. Modern polarográfiás mérőmódszerek. Automatikus analízis: Flow Injection Analysis. Elválasztástechnika: modern planárokromatográfiás technikák, a kvantitatív rétegekromatográfia alapjai. Kapilláris gázkromatográfia, nagyteljesítményű folyadék-kromatográfia, kapcsolt módszerek. Kapilláris elektroforézis.

Ajánlott irodalom:

1. Pungor Ernő: Analitikai kémia, Tankönyvkiadó (BME egyetemi jegyzet), Budapest, 1985.
2. H.H. Willard, L.L. Merritt, J.A. Dean, F.A. Settle: Instrumental methods of Analysis, Wadsworth Publ. Co., Belmont, California, 1988.
3. R.D. Braun: Introduction to Instrumental Analysis, McGraw-Hill Book Co., New York, 1987.
4. Pokol György - Sztatisz Janisz: Analitikai kémia I., Műszaki Egyetem Kiadó, Budapest, 1999.
5. Burger Kálmán: Az analitikai kémia alapjai, Semmelweis Kiadó, Gyula, 1999.

Tárgy neve: KÉMIAI TECHNOLÓGIA II.

Óraszám/hét: 2+2+5 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 8

Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Zsuga Miklós

A tantárgy oktatója: Dr Nemes Sándor

A tárgy oktatásának célja: A kémiai technológia I. alapjain továbbhaladva a szerves vegyipar elsősorban a szén és kőolajipar, valamint a nanotechnológiában használatos anyagok ipari előállításának megismertetése.

Tantárgy leírása:

A szén technológiája. A kőszén fajtái, keletkezése, feldolgozása, kőszén keletkezése, kőszén alkotói, szénbányászat, szénfeldolgozás (elgázosítás, lepárlás, cseppfolyósítás). Kőolaj és földgáz keletkezése. Kőolaj és földgáz összetevői, csoportosítás, a kőolaj és földgáz kinyerése, földgázfeldolgozás módjai, a kőolaj atmoszférikus desztillációja. Motorhajtóanyagok, nagy oktánszámú benzin előállítása, katalitikus reformálás, pakura vákuumdesztillációja, kenőanyagok tulajdonságai, kenőanyagok típusai. A szénszál és koromkészítés technológiája. A nanotechnológiában használatos alapanyagok előállítása. Semleges, anionos és kationos tenzidek szintézise. Gélek, emulziók és szolok készítése. Kolloidális stabilizátorok, szilárdító szerek, hab-stabilizátorok, nedvesség és vízvisszatartó szerek előállítása.

Gyakorlat: Hőátadás, szűrés, fluidizáció, abszorpció, adszorpció, reaktorok hidrodinamikai modellezése, szerkezeti anyagok kémiai ellenállása

Irodalom:

1. Vajta, Szabényi: Kémiai Technológia, Tankönyvkiadó (1979)
2. Somló György: Vegyipari eljárások, Tankönyvkiadó (1974)
3. Gerecs Árpád: Bevezetés a kémiai technológiába, Tankönyvkiadó (1983)
4. Muhlynov I.: Chemical Technology I-II.

Tárgy neve: MŰANYAG KOMPOZITOK

Óraszám/hét: 1+0+1 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3

Számonkérés módja: gyakorlati jegy

Tantárgyfelelős: Dr. Deák György

A tantárgy oktatói: Dr. Belina Károly, Dr. Deák György

A tantárgy célja, hogy az MSc hallgatókkal megismertesse a műanyagokkal és a kompozitokkal kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.

Polimerfizikai alapfogalmak. Polimerek fizikai állapotai. A deformáció termodinamikája. Polimerek viszkoelasztikus viselkedése. Időfüggő mechanikai tulajdonságok. Kúszás, feszültségrelaxáció. Dinamikus modulus és viszkozitás. Polimerek folyása. Viszkozitás nyírásérzékenysége. Nagyrugalmas jelenségek. Polimerek kristályos állapota. Morfológia. Kristályosodáskinetika, olvadási jellemzők. Kompozitokkal kapcsolatos alapfogalmak. Kompozitok csoportosítása mátrixanyagok és erősítőanyagok alapján. Szálas erősítő anyagok. Üveg-, szén-, szerves-, kerámia- és fém-szálak. Szálak jellemzői. Egyéb erősítő anyagok. Ásványi erősítők: talkum, montmorillonit. Természetes alapú erősítő anyagok. Kompozitok tulajdonságait meghatározó tényezők. A mátrix és az erősítő anyagok között létrejövő kölcsönhatások. Kapcsoló ágensek. Szálerősítéses kompozitok jellemzői. Orientáció hatása a mechanikai tulajdonságokra. Hosszú- és rövidszál erősítésű anyagok jellemzői. Kompozitok gyártási technológiái. Kézi laminálás. Gépi laminálás. Pultrúzió. Prepreg anyagok. Kompozit anyagok fröccsöntése. Héj-mag szerkezet kialakulása. Szálak tördelődése. Gyenge helyek kialakulása fröccsöntött szálerősítésű anyagokban. Speciális kompozitok. Szén/szén kompozitok, nanokompozitok.

Irodalom:

1. Bodor, G., Vas, L. M.: Polimer anyagszerkezetan, Műegyetemi Kiadó, Bp. 1995.
2. Czvikovszky T., Nagy P., Gaál J.: A polimertechnika alapjai, Műegyetemi Kiadó, Budapest, 2003.
3. Takáts Péter: „Szervetlen kötésű kompozitok” Tankönyv, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2005

Tárgy neve: MŰANYAGOK ÉS FELDOLGOZÁSUK I.

Óraszám/hét: 2+0+2 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4

Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Zsuga Miklós

A tantárgy oktatói: : Deák György

Tantárgy leírása:

A polimerek és a műanyagok fogalma, felosztása, adalékok fajtái és használatuk célja. A polietilén, polipropilén és legfontosabb kopolimerjeik előállítás, tulajdonságai, alkalmazása. Poli-izobutilén, butil gumi, termoplasztikus elasztomerek. Polisztirol, poli-butadién, poli-akril-nitril és kopolimerjei (SAN, SBR, NBR és ABS kopolimer). Klór és fluor tartalmú polimerek (PVC, utáklórozott PVC, PVDC, PTFE, PTFKE). Poli(vinil-acetát), poli(vinil-alkohol) és származékai, poli(vinil-pirrolidon). A fontosabb poli-diének, elasztomerek (PB, Poliizoprén, Polikloroprén) előállítása és tulajdonságai. Vulkanizálás. Poli-akrilátok és származékaik előállítása, tulajdonságai. Telítetlen és telített poliészterek, polikarbonátok előállítása, tulajdonságai, alkalmazása. Alkidgyanták. Poliéterek (alifás, aromás típusok). Epoxigyanták és térhálósításuk. Poliamidok és poliimidek. Feno- és amino-plasztok előállítása, tulajdonságai. Poliuretánok. Szilikonok. Cellulóz származékok.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Dr. Zsuga Miklós: Makromolekuláris Kémia, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)
2. Dr. Zsuga Miklós: Műanyagok, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)
3. Dr. Kovács Lajos: Műanyag zsebkönyv, Műszaki Könyvkiadó, Budapest (1979)
4. Dr. Borda Jenő: Műanyagok gyártása és feldolgozása, KLTE-TTK (1994)
5. George Odian: Principles of Polymerization, McGraw-Hill, New York (1983)

Tárgy neve: KÖZGAZDASÁGTAN

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: dr. Egri Imre

A tantárgy célja:

A hallgatók megismerik a gazdasági élet alapösszefüggéseit, alapfogalmait, makro- és mikroökonómiai szinten. Képesekké válnak a társadalmi, gazdasági folyamatok reális megítélésére, összefüggések felismerésére.

Tematika: Mikroökonómia. A mikrogazdaság szerepelői. Háztartások. Non-profit szféra. Közüzemek, vállalkozások. Fogyasztói magatartás és kereslet. Termelői magatartás és kínálat. Mérés a gazdaságban. A pénz. A piac. A termelés mikroökonómiája. Kiadás, költség, bevétel, jövedelem. Termelési tényezők elemzése. Tőke, munkaerő.

Makroökonómia. Közgazdasági összefüggések. Nemzetgazdasági mutatók. Újratermelési folyamatok. Egyensúlyi növekedés. Az állam szerepe. A gazdasági irányítás eszközei és mechanizmusai. Munkanélküliség, infláció. Beruházások és megtakarítások nemzetgazdasági szerepe. A pénzügyi szféra. Nemzetközi gazdasági integráció. Európai Unió. Nemzetközi pénzügyi folyamatok. Globalizáció.

Ajánlott irodalom:

Samuelson – Nordhaus: Közgazdaságtan I-II-III. a mérnökképzésben. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Egri I.: Közgazdaságtan alapjai I-II. (munkafüzet, Stúdium 2005.)

Tárgy neve: VÁLLALKOZÁS-GAZDASÁGTAN

Óraszám/hét: 4+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: dr. Egri Imre

A tantárgy célja:

A vállalkozások működésének megismerése a gyakorlatban. A beruházások előkészítése, nyilvántartás és üzleti tervezés a gyakorlatban.

Tematika: A vállalkozások vizsgálata. A vállalkozások jellemzésére szolgáló módszerek. A vállalkozások eredménykategóriái. Üzleti eredmény, pénzügyi eredmény, rendkívüli eredmény. A vállalkozások fejlesztése. Vállalati szintű beruházások.

A beruházások előkészítése, megvalósíthatósági tanulmány. A beruházások elemzése. Statikus és dinamikus elemzési módszerek. A vállalkozások tevékenységének nyilvántartása, könyvelési formák.

A közbeszerzési eljárás. Gazdasági műveletek bizonylatolása, könyvelése. Számlázási szabályok, követelmények. Mérleg, leltár, mérlegváltozások. Eredményelszámolások könyvelési technikái, adófizetési kötelezettségek. Az adózás rendjéről szóló törvény. A vállalkozások főbb adói. Társasági és osztalékadó. Általános forgalmi adó, személyi jövedelemadó.

Üzleti tervek készítése.

Ajánlott irodalom:

Papp P. – Egri I.: Vállalkozási ismeretek, Debreceni Egyetem, 2004.

Egri I. – Papp P.: Üzleti tervezés, Debreceni Egyetem, 2004.

Egri I.: Üzleti tervezés munkafüzet, Debreceni Egyetem, 2004.

Fribicz G. (szerk.): Közbeszerzés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 2004.

EURÓPAI UNIÓS ISMERETEK

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: dr. Süli Zakar István

A tantárgy célja: A tantárgy keretein belül (integráció elméleti bevezetés után) a hallgatók megismerkednek az Európai Unió történetével, világgazdasági szerepével.

Tematika: Az EU intézményrendszerének bemutatása során betekintést nyernek az integrációban zajló reformfolyamatokra. Különös hangsúlyt kap az Unió bővítésének folyamata, az ötödik bővítési fázis egyedi vonásai és Magyarország Európai Uniói tagsága.

Ajánlott irodalom:

Farkas B., Várnay E.: Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába. - JATE Press Kiadó Szeged, 1997.

Palánky T.: Az európai integráció gazdaságtana. – Aula Kiadó, Budapest, 2001.

Nanoanyagok szakirány

Tárgy neve: ÖNSZERVEZŐDŐ RENDSZEREK

Óraszám/hét: 2+2+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 5

Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Zsuga Miklós

A tantárgy oktatói: Dr Zsuga Miklós, Dr Kéki Sándor

Az önszerveződő és szupramolekuláris rendszerek kutatása és ipari felhasználása egyre jelentősebb napjainkban ezért megkerülhetetlen a téma tárgyalása egyetemi előadás keretén belül a következő tematika alapján. Ismerkedés az alapfogalmakkal és a szupramolekuláris rendszerek kialakítására képes vegyületcsaládokkal: amfifilikus polimerek, ciklodextrin származékok, fullerének, dendrimerek. Ezen vegyületek előállítási módjai laboratóriumi illetve ipari szinten. Önszerveződő rendszerek kialakítása; mikrofázis szeparáció, aggregáció, micellaképződés, inklúziós komplexek és rotaxanátok. A szupramolekuláris rendszerek felhasználási területei: szabályozott szerkezetű nanostruktúrák (bevonatok, nanogépek) előállítása, inklúziós komplexek, mint katalizátorok és gyógyszerhordozók; új perspektívák a gyógyászatban. A terület jövőbeni fejlődési irányai.

Ajánlott irodalom:

1. Dr. Zsuga Miklós: Makromolekuláris Kémia, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)

2. Stam, Manfred: Polymer Surfaces and Interfaces, Characterization, Modification and Applications (2008) ISBN: 978-3-540-73864-0

3. George Odian: Principles of Polymerization Second Edition, Wiley-Interscience Publication (1981)

4. Hans-Georg Elias: Makromoleküle, Hüthig Wepf Verlag Basel, Heidelberg, New York (1990)

Tárgy neve: NANOTECHNOLÓGIA

Óraszám/hét: 3+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Beke Dezső

A tantárgy oktatói: Dr Beke Dezső

A tantárgy célja: Bemutatni a nanofizikai, nanotechnikai és nanotechnológia fogalmak jelentését és tartalmát. Ismertetni a legfontosabb nanotechnológiák alapelveit, azokat a nanoskálájú folyamatokat, amelyekre a jelenlegi vagy elkövetkező technológiák épülnek.

Tematika: Vékony és multirétegek előállítás és minősítése. Felületek nanoskálájú megmunkálása, módosítása és minősítése. Nanosturktúrák mechanikai stabilitása, élettartama. Spin-manipuláción alapuló eszközök tervezése és előállítása. Nanorészecske sokaságok technológiái. Nanomágnesség. Nanodiffúzió. Nanoszegregáció.

Ajánlott irodalom:

- 1.) Giber János és szerzőtársai: "Szilárdtestek felületfizikája", Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1987
- 2.) A MATÁV és az MTA közös szervezésében 2004-ben tartott Nanotecnológia szimpózium anyaga (CD)
- 3.) Az előadás alapján írt (de már az első évesek számára is) interneten elérhető jegyzet.
- 4) „Nanomágnesség” c. Házi jegyzet (DE Szilárdtest Fizika Tanszék), 2003

Tárgy neve: NANOELEKTRONIKA

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Kökényesi Sándor

A tantárgy oktatói: Dr Kökényesi Sándor

A tantárgy célja: Az elektronika nanométer-skálán előállítható elemei és eszközei működési elveinek, tervezésének és alkalmazásának bevezetése.

Tematika: Nanostrukturált anyagok és szerkezetek főbb típusai és fizikai tulajdonságai. Nanoporok, porózus anyagok, szuperrácsok, kvantum pontok, szálak, nanokompozitok. Porózus Si. Fullerének és nanocsövek. Kvantumjelenségek a nanoszerkezetekben, nemlineáris optikai jelenségek, az elektromos vezetés különlegességei. Új fényforrások és detektorok. Q-tranzisztor, GMR-leolvasók. Fotonikai kristályok. Nanofotonikai elemek, plazmonika. Szenzorok. Integrált elemek, atomi felbontású adattárolók fejlesztése. Számítástechnika új elemei. Nanostrukturák a biológiában, vegyiparban. Mikro- nanomanipulátorok.

Ajánlott irodalom:

Bársony István, Kökényesi Sándor, Funkcionális anyagok és technológiájuk, *Főiskolai jegyzet*, Debrecen, 2003.

A MATÁV és az MTA közös szervezésében 2004-ben tartott Nanotecnológia szimpózium anyaga (CD)

Szakirodalom cikkei (nanotechweb.org, Materials Today, Nanotechnology).

Springer Handbook of Nanotechnology (CD, ISBN 3-540-01218-4)

Paras N. Prasad Nanophotonics, Wiley-Interscience, 2004.

Tárgy neve: MÁGNESES ANYAGOK

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 2 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Beke Dezső

A tantárgy oktatói: Dr Beke Dezső

A tantárgy célja: Bevezetést nyújtani a technikai mágneses anyagok tulajdonságairól. Ismereteket adni a mágneses anyagok alkalmazásairól a transzformátor lemezeiktől, a reléken és szűrőkön keresztül a nanomágnesses eszközökig (adattárolók és spinkapcsolók).

Tematika: Alapvető mágneses tulajdonságok. Domén mágnesség. Mágneses hiszterézis. Lágymágneses anyagok. Érzékelők, relék. Márneses szűrők. Kemény mágneses anyagok. Mágneses adattárolók. Nanomágneses anyagok és kompozitok. Spinkapcsolók. Barkhausen zaj és technikai alkalmazásai.

Ajánlott irodalom:

Dr. Deák Péter, Dr. Gíber János és Dr. Kocsányi László: Műszaki Fizika III/2 (Az anyagtudomány alapjai). Műegyetemi Kiadó, Budapest, 1993.

Tantárgy neve: NANODIFFÚZIÓ ÉS SZEGREGÁCIÓ

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium

Tantárgyfelelős: Dr Erdélyi Zoltán

A tantárgy oktatói: Dr Beke Dezső, Dr Erdélyi Zoltán

A tantárgy célja: A klasszikus, folytonos (kontinuum) egyenleteken alapuló diffúziós és szegregációs modellek csak igen korlátozott feltételek mellett, vagy egyáltalán nem használhatók nanoskálán. A tantárgy célja a korlátok feltárása és a nanoskálán alkalmazható atomisztikus modellek bemutatása, továbbá a nanoskálán lejátszódó diffúziós és szegregációs folyamatok vizsgálatára alkalmas néhány módszer megismertetése.

Tematika: KONTINUUM MODELLEK: Klasszikus diffúziós elméletek: Fick I. és II. egyenlete; a II. egyenlet analitikus megoldásai egyszerű esetekben, koncentráció független diffúziós együtthatót feltételezve; koncentrációfüggő diffúziós együttható; Boltzmann-transzformáció, parabolikus (négyzetgyökös) (skála)törvény. Diffúzió multirétegekben: kezdetek DuMond és Youtz munkássága nyomán; a diffúziós együttható koncentráció függésének hatása a koncentrációprofil fejlődésére; a kontinuum leírás korlátai nanoskálán; nagy koncentráció gradiensek (Cahn-Hilliard elmélet); feszültség és diffúzió (Stephenson modell). ATOMISZTIKUS MODELLEK: A diffúzió determinisztikus kinetikai leírása: a kontinuum és az atomisztikus modellek összehasonlítása (diffúziós együttható – ugrási frekvencia); a diffúziós együttható koncentrációfüggésének atomisztikus jelentése (diffúziós aszimmetria); a kontinuum leírás érvényességi körének beszűkülése növekvő diffúziós aszimmetriával; a kémia hatása a kétalkotós ötvözetek viselkedésére (korlátlan keveredés, fázis szeparáció, rendeződés, szilárdtest reakció). Diffúzió modellezése kinetikus Monte Carlo módszerrel: a determinisztikus és a stochasztikus leírás különbözősége, ugrási valószínűség; a determinisztikus és a kinetikus Monte Carlo módszerek összehasonlítása. SZEGREGÁCIÓ: a szegregáció jelensége; felületi feszültség, kémia és mérlehatás, mint a szegregáció motorjai; egyensúlyi és kinetikus szegregációs izotermák (Henry, McLean, Fowler-Guggenheim); felületi szegregáció a determinisztikus kinetikai és a kinetikus Monte Carlo modellekben, vékonyrétegek hordozóba történő beoldódása. VIZSGÁLATI MÓDSZEREK NANOSKÁLÁN: Diffúzió: röntgen, szinkrotron, neutron technikán alapuló módszerek; Szegregáció: felületfizikai, felületkémiai módszerek, pl. Auger elektronspektroszkópia (AES), röntgen fotoelektron-spektroszkópia (XPS), atomi próba mikroszkópia (APM: AFM, STM)

Ajánlott irodalom:

1. Nanoclusters and Nanocrystals, chap. Segregation in Nanostructures (American Scientific Publishers, California, USA, Editor: H.S. Nalwa, 2003)
2. Landolt-Börnstein, New Series, chap. Diffusion in Semiconductors and Nano-Metallic Solids (Berlin: Springer-Verlag, Ed. D.L. Beke 1999)
3. J. Philibert, Atom Movements, (les Editions des Physique, Les Ulis, France 1991)

Tárgy neve: POLIMERRENDSZEREK VIZSGÁLATA

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: kollokvium
Tantárgyfelelős: Dr Kuki Ákos
A tantárgy oktatói: Dr Kuki Ákos

Polimerek molekulatömegének és molekulatömeg eloszlásának meghatározási lehetőségei: gélpermeációs kromatográfia. Végcsoportok vizsgálata tömegspektrometriás módszerekkel (MALDI-, ESI-TOF MS). Nanoszerkezetek létrehozása blokk-szelektív oldószerrel és különböző dialízis módszerekkel. A fényszórás fotometria elve és alkalmazási lehetőségei a kritikus micellaképződési koncentráció, micellaméret és eloszlás, micellaalak, aggregációs szám és karok számának meghatározására. Micellák dópolási lehetőségei. A szolubilizáció és vizsgálata. Spektroszkópiás módszerek.

Ajánlott irodalom:

1. Dr. Zsuga Miklós: Makromolekuláris Kémia, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)
2. Stam, Manfred: Polymer Surfaces and Interfaces, Characterization, Modification and Applications (2008) ISBN: 978-3-540-73864-0
3. George Odian: Principles of Polymerization Second Edition, Wiley-Interscience Publication (1981)
4. Hans-Georg Elias: Makromoleküle, Hüthig Wepf Verlag Basel, Heidelberg, New York (1990)

Tárgy neve: POLIMERRENDSZEREK VIZSGÁLATA GYAKORLAT
Óraszám/hét: 0+0+6 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 5 kredit

Számonkérés módja: gyakorlati jegy

Tantárgyfelelős: Dr Kuki Ákos

A tantárgy oktatói: Dr Kuki Ákos

Nanoszerkezetek vizsgálata gyakorlat

A laborgyakorlat célja a hallgatókat megismertetni a szupramolekuláris rendszerekkel és jártasságot szerezni ezen rendszerek vizsgálatában. Önszerveződésre hajlamos, amfifilikus, blokk kopolimerek vagy telekelikus polimerek előállítása speciális dry-box technikával. Az előállított polimerek molekulatömegének és molekulatömeg eloszlásának vizsgálata gélpermeációs kromatográfiával a végcsoportok vizsgálata tömegspektrometriás módszerekkel (MALDI-, ESI-TOF MS). Nanoszerkezetek létrehozása blokk-szelektív oldószerrel és különböző dialízis módszerekkel. A nanostruktúrák vizsgálata fényszórás fotometriával: kritikus micellaképződési koncentráció, micellaméret és eloszlás, micellaalak, aggregációs szám és karok számának meghatározása. A képződött micellák dópolása gyógyszerhatóanyagokkal illetve különböző vegyületekkel, a szolubilizáció vizsgálata spektroszkópiás módszerekkel.

Ajánlott irodalom:

1. Dr. Zsuga Miklós: Makromolekuláris Kémia, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen (2003)
2. Stam, Manfred: Polymer Surfaces and Interfaces, Characterization, Modification and Applications (2008) ISBN: 978-3-540-73864-0
3. George Odian: Principles of Polymerization Second Edition, Wiley-Interscience Publication (1981)
4. Hans-Georg Elias: Makromoleküle, Hüthig Wepf Verlag Basel, Heidelberg, New York (1990)

Tárgy neve: SZÁMÍTÓGÉPES MODELLEZÉS

Óraszám/hét: 2+2+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 4

Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy

Tantárgyfelelős: Dr. Erdélyi Zoltán

A tantárgy oktatói: Dr. Erdélyi Zoltán, Dr. Katona Gábor

Leírás:

A tantárgy célja: A modern nano-anyagtudományban használatos számítógépes módszerek megismerése. Különös tekintettel a nem csak egyensúlyi állapotokat, hanem kinetikát is modellezni képes, atommozgási folyamatokon alapuló technikákra.

Tematika: Számítógépes modellezés célja, helye a modern anyagtudományban; a számítógépes modellezés korlátai. A különböző technikákkal elérhető idő-, hosszúságskálák és dimenziók. Kontinuum modellek: véges differencia módszer, Fick egyenletek megoldása; véges térfogat módszer; véges térfogat módszer alkalmazása diffúzió és feszültség számítási problémákra vékonyfilmekben és multirétegekben (Stephenson modell). Diszkrét (atomisztikus) modellek: determinisztikus kinetikai modellek, alkalmazása: vékonyfilmekben és multirétegekben lejátszódó atomi mozgási folyamatok (kölcsonös keveredés, fázisszeparáció - spinodális bomlás, rendeződés, szilárdtest reakciók) felületi szegregáció; kinetikus Monte Carlo, alkalmazás: ua. mint a determinisztikus esetben, plusz nukleációs és növekedési folyamatok; molekula dinamika, alkalmazás: atommozgási mechanizmusok.

Ajánlott irodalom:

W.H. Press, S.A. Teukolsky, W.T. Vetterling, B.P. Flannery: Numerical Recipes in C (The art of scientific computing), 2nd edition, Cambridge University Press, New York
J. Philibert: Atom Movements, les Editions des Physique 1991, Les Ulis, France
D.L. Beke, C. Cserháti, Z. Erdélyi, I.A. Szabó: Nanoclusters and Nanocrystals, chapter Segregation in Nanostructures, ed. H.S. Nalwa, American Scientific Publ. 2003

Tárgy neve: FÉM ÉS KERÁMIATAN

Óraszám/hét: 2+0+0 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 3 kredit

Számonkérés módja: vizsga

Tantárgyfelelős: Dr Erdélyi Gábor

A tantárgy oktatói: Dr Erdélyi Gábor

Tematika: (a kurzus célja, rövid tematikája)

A kurzus célja és rövid tematikája: kristálytani, szilárdtestfizikai ismeretekre alapozva a nemfémes anyagok (szerkezeti és funkcionális kerámiák) szerkezetének, tulajdonságainak megismerése.

A fontosabb kerámiák (oxidok, nitridek karbidok) kristályszerkezete. Az orientáció, szerkezet, textúra-meghatározás kísérleti módszerei. Hibaszerkezetek ionos vegyületekben. Hibák, hibareakciók, hiba-egyensúlyok, Brouwer-diagram, a sztöchiometriai eltérések kompenzációja. Atom és töltéstranszport szilárd fázisban. Diffúzió nem-stöchiometrikus oxidokban. Elektromos vezetőképesség és a hibastruktúra kapcsolata.

Mechanikai tulajdonságok, a plasztikus alakváltozás mechanizmusai, alakítás és keményedés. Újrakristályosodás és szemcsenövekedés.

Kapilláris-jelenségek, szinterelés. Átalakulások szilárd fázisban, spinodális szétválás, martenzites átalakulások.

A fontosabb funkcionális és szerkezeti kerámiák előállítás, a szerkezet változásai a technológiai lépések során. Kerámiák szívósságának növelése. A szerkezet továbbá a mechanikai, termikus, optikai és elektromos tulajdonságok kapcsolata.

Fém-kerámia kötések, nanoszerkezetű kerámiák, aerogélek, kerámia-bázisú társított anyagok, biokompatibilis kerámiák.

Ajánlott irodalom:

Chavarria J. Kerámia, Novella Budapest, 1996.

Gottstein, G.: Physikalische Grundlagen der Materialkunde, Springer, 2001.

Brook, RG.: Concise encyclopedia of advanced ceramic materials, Pergamon, Oxford, 1991.

Kingery, W.D., Birnie III, D., Chiang, Y-M.: Physical ceramics, Wiley, MIT series, 1997.

Választható:

Tárgy neve: MŰSZERES ANALITIKA GYAKORLAT

Óraszám/hét: 0+0+3 (előadás+tantermi gyakorlat+laboratóriumi gyakorlat)

Kredit: 2

Számonkérés módja: kollokvium (kollokvium/gyakorlati jegy)

Tantárgyfelelős: Dr Gáspár Attila

A tantárgy oktatói: Dr Gáspár Attila, Posta József, Fábián István, Farkas Etelka, Gáspár Attila, Kövér Katalin

Tematika: (a kurzus célja, rövid tematikája)

Túlnyomásos rétegekromatográfia. Kapilláris elektroforézis. Ionszelektív elektródok készítése és alkalmazása. Flow Injection Analysis. Speciációk vizsgálata. On line mintabeviteli módszerek. Hidridtechnikák az atomabszorpciós analízisben. ICP-OES analitikai alkalmazásai. Analitikai módszerek validálása.

Ajánlott irodalom:

1. Pungor Ernő: Analitikai kémia, Tankönyvkiadó (BME egyetemi jegyzet), Budapest, 1985.
2. H.H. Willard, L.L. Merritt, J.A. Dean, F.A. Settle: Instrumental methods of Analysis, Wadsworth Publ. Co., Belmont, California, 1988.
3. R.D. Braun: Introduction to Instrumental Analysis, McGraw-Hill Book Co., New York, 1987.
4. Pokol György - Sztatisz Janisz: Analitikai kémia I., Műszaki Egyetem Kiadó, Budapest, 1999.
5. Burger Kálmán: Az analitikai kémia alapjai, Semmelweis Kiadó, Gyula, 1999.

Kompetenciák

Az anyagtudományi szakon olyan szakemberek képzése a cél, akik kellő természettudományos, műszaki-technológiai és gazdasági képzettséggel, magas színvonalú anyagszerkezeti, anyagismereti, és anyagvizsgálati ismeretekkel rendelkeznek, és alaposan értik ezen ismeretek fizikai és kémiai hátterét is. Ennek alapján az okleveles anyagkutatók a következő kompetenciákra tesznek szert:

általános kompetenciák

- *rendszeres szakmai önképzéssel képesek az új tudományos eredményeket feldolgozni és munkájuk során, alkotó módon alkalmazni;*

A szakirányi képzés keretei közt megtalálható szemináriumokon a hallgatók feladatként kapják egy-egy témakör önálló feldolgozását. A diplomamunka elkészítése során fontos követelmény a szakirodalom feldolgozása és alkalmazása. A tudományos diákköri munka során kapott önálló feladatok kidolgozása további eszköz ennek a képességnek a kialakítására.

- *képesek az anyagi rendszerekben zajló fizikai-kémiai folyamatok matematikai leírására, az anyagtudománnyal kapcsolatban fellépő problémák, új jelenségek matematikai formalizmussal történő megfogalmazására és feldolgozására;*

Ennek az ismeretnek a lényege a tudományos modellalkotás, amely az anyagkutatók alapvető képessége. Megszerzése egyrészt a matematika eszköztárának biztos kezelését kívánja, amit az alapozó tárgyak közt 10 kredittel, gyakorlatokkal is támogatott Matematika 1.-2. tárgy mélyít el az MSc képzésben. Másrészt igényli a fizika és kémia különböző területein alkalmazott modellalkotás magas szintű ismeretét, amit a törzsanyag tárgyai, Szilárdtest fizika, Fizikai anyagtudomány, Kémiai technológia biztosítanak.

- *szakmai ismereteik, általános műveltségük és korszerű természettudományos szemléletmódjuk segítségével képesek a fizikához, kémiához és rokon területeihez kapcsolódó tudományos problémákat a nem szakemberek számára érthetően megfogalmazni és a társadalom nyilvánossága előtt képviselni;*

A készség kialakítása elsősorban módszertani eszközökkel történik. A gyakorlatok és előadások során a hallgatók lehetőséget kapnak egy, egy témakör egymás számára is érthető megfogalmazására és megvitatására. A tudományos diákköri munkába való bekapcsolódás, a diplomamunka megvédése, és bekapcsolódás a tanszéki szakmai szemináriumok munkájába szintén segíti ennek a képességnek a kialakítását.

szakmai kompetenciák

- *tisztában vannak a különböző technikai anyagok szerkezetével, tulajdonságaival, az azok között lévő kapcsolatrendszerrel, képesek az anyagok összetételét, szerkezetét és tulajdonságait meghatározni, illetve tisztában vannak az ehhez alkalmazott módszerek működési elvével, magas színvonalon képesek üzemeltetni a csúcstechnológiai folyamatokra alapozott iparimérési rendszereket;*

Az anyagtudományi szakon a hallgatók magas színvonalú anyagszerkezeti, -vizsgálati és anyagismereti tudást, valamint megfelelő technológiai és műszaki ismereteket szereznek. Az anyagkutató alapvető képessége az összetett mérőrendszerek összeállítása, és működtetése. Az MSc képzés során a haladó gyakorlatokon a hallgatók méréseket végeznek a Fizikai és Kémiai Intézetben rendelkezésre álló korszerű kutatási célokat szolgáló berendezések segítségével. A törzsanyag tantárgyai kitérnek az ipari mérés technika, minőségbiztosítás kérdéseire is. A nanoanyagok szakirányokon belül további gyakorlati ismeretekre tesznek szert a nanoanyagok és nanoszerkezetek előállítása és vizsgálata terén (elektron- és atomi-erő mikroszkópia).

- képesek tanulmányaikat az egyetem doktori képzésében folytatni, és ott tudományos fokozatot (PhD) szerezni;

A tudományos kutatómunkához kapcsolódó diplomamunka, az alapozó képzésben elsajátított szakmai ismeretek lehetővé teszik a doktori képzésbe való bekapcsolódást. Az egyetemen működő Fizikai és Kémiai doktori iskolák irányában különösen jó alapokat biztosít.

A képzési és kimeneti követelményekben előírt **idegen nyelvi követelmények** teljesítésének intézményi elősegítése, feltételei.

Az MSc fokozat megszerzéséhez elvárt idegennyelv-ismeret a középfokú C típusú angol nyelvvizsgának megfelelő szintű igazolt nyelvtudás. A BSc fokozat megszerzésének előfeltétele egy idegen nyelv középfokú ismerete. Amennyiben a mesterképzésre jelentkező hallgató ezt az elvárást angol nyelven teljesíti, akkor egyben az MSc fokozat feltételét is teljesíti. A többi hallgató esetén az egyetem Idegennyelvi Központja költségtérítéses felkészítés nyújt.

Értékelési és ellenőrzési módszerek, eljárások:

Az ismeretek ellenőrzése a tantervben előírt gyakorlati jegyek megszerzéséből, a vizsgák letételéből, a szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

A **gyakorlati jegyek** megszerzésének feltételei a tantárgy kiírásokban kerülnek rögzítésre a tantárgy jellegétől függően. (zárthelyi dolgozatok írása, kiselőadás tartása, szemináriumi dolgozat, mérési gyakorlatok végzése, mérési jegyzőkönyvek készítése)

A **vizsgára bocsátás feltételeit és a vizsgakövetelményeket** a tantárgy kiírások tartalmazzák (évközi munka figyelembevétele, írásbeli illetve szóbeli számonkérés)

Szakdolgozat:

A szakdolgozat a képzésnek megfelelő, eredményében írásosan is megjelenő, kellően dokumentált, alkotó jellegű megoldott szakmai feladat. A szakmai feladatot a hallgatók a képzésben megszerzett ismereteikre támaszkodva, szakirodalom feldolgozásával, témavezető (üzemi konzulens) irányításával dolgozza ki. A szakdolgozati feladat megoldásával a hallgató igazolja azt, hogy képes az elsajátított ismeretanyag és módszerek segítségével önállóan feladatot megoldani, munkáját kellő képen dokumentálni.

A záróvizsga szerkezete, formája és értékelési módja

A záróvizsga szóbeli vizsga, amelyet a záróvizsga bizottság előtt kell letenni. A záróvizsga bizottságot a fizikai és kémia intézet igazgatója bízza meg. A záróvizsga bizottság minimális létszáma 3 fő. A bizottság állandó tagjai a szakfelelős és az adott szakirány felelőse. A bizottság munkájában a szakdolgozat védelme során részt vesz a vizsgáztató témavezetője (konzulense). Valamely bizottsági tag akadályoztatása esetén az intézetigazgató kijelölhet egy másik egyetemi oktatót a záróvizsga bizottsági feladatok ellátására.

Az MSc záróvizsga annak megállapítására szolgál, hogy a vizsgázó biztos szakmai alapokkal rendelkezik-e a legfontosabb témakörökben, és kellően tájékozott-e a szakirányi ismertek egy témakörében.

A vizsga a következő három részből áll:

1. A szakdolgozat megvédéséből
2. Szóbeli vizsga a főtárgyból
3. Szóbeli vizsga a melléktárgyból

A vizsga értékelése:

A vizsgázó szakdolgozatát a témavezető írásban értékeli, és javaslatot tesz az érdemjegyre. A javasolt érdemjegytől a bizottság eltérhet a szakdolgozati érdemjegy megállapítása során.

A záróvizsga érdemjegye a szakdolgozatra adott érdemjegy a szakdolgozat védésére adott érdemjegy a melléktárgyra adott érdemjegy és a kétszeresen figyelembe vett főtárgy érdemjegyének átlaga:

$$Z_v = (S_{zd} + S_{zdV} + 2 \cdot F_{\ddot{o}} + M_{\ell\acute{e}k}) / 5$$

ahol	Z_v :	A záróvizsga érdemjegye
	S_{zd} :	A szakdolgozat érdemjegye
	S_{zdV} :	A szakdolgozat védés érdemjegye
	$F_{\ddot{o}}$:	A szigorlati főtárgy szóbeli vizsga érdemjegye
	$M_{\ell\acute{e}k}$:	A melléktárgy szóbeli vizsga érdemjegye

A záróvizsga tematikája

A záróvizsga főtárgy tételsorát a törzsanyag fizika és kémia tárgyainak (szilárdtest fizika, fizikai anyagtudomány, anyagvizsgálási módszerek, műszeres analitika, kémiai technológia) tematikájából állítja össze a záróvizsga bizottság. A tételsort a záróvizsga előtt legalább 1 évvel nyilvánosságra kell hozni. A tételsor megtalálható a Természettudományi és Technológiai Kar honlapján a hallgatói információk pont alatt. A tárgyak tematikáit a III./2 fejezet tartalmazza.

A melléktárgyat a nanoanyagok szakirány tantárgyai közül választhatja ki a hallgató. A tárgyak tematikáit a III./2 fejezet tartalmazza.

Tájékoztató kiadvány internetes elérhetősége: <http://ttk.unideb.hu/>

A képzés személyi feltételei

1. A szakfelelős, a szakirány felelősök és a záróvizsgatárgyak felelősei

Felelősök neve és a felelősségi típus (<i>szf: szakfelelős,</i> <i>szif: szakirányfelelős,</i> <i>zvf: záróvizsgatárgy felelős</i>)			Tudományos fokozat /cím	Munkakör	Munkaviszony típusa	Hány alapszak felelőse	Hány kredit felelőse a szakon / az intézményben
Beke Dezső	Fizika	Szf, zvf	DSc, prof.	egyetemi tanár	AT	1	19/22/22
Zsuga Miklós	Kémia	zvf	DSc, prof	egyetemi tanár	AT	1	13/22/22
Beke Dezső Kéki Sándor	Nanoanyagok	Szif szif	DSc, prof. PhD	egyetemi tanár egyetemi. docens	AT AT	1	19/22/22 3/24/24

2. Tantárgylista – tantárgyak felelősei, oktatói

FELZÁRKÓZTATÓ MODUL TANTÁRGYAI	A tantárgy oktatói						
	Oktató neve (A tantárgy blokkjában elsőként a tantárgyfelelős szerepel)	Tud. fok. /cím	Munkakör	Munkaviszony típusa	A tantárgy előadója I / N	Gyakorlati foglalkozást tart I / N	Hány kreditértékű tantárgy felelőse a szakon /az intézményben/Mo.-n
Matematika I.	Dr Figula Ágota	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	10/13/13
Matematika II.	Dr Figula Ágota	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	10/13/13
Fizika 1.	Dr Pálincás József	akadémikus	egyetemi tanár	AT	I	N	22/25/25
Fizika 2.	Dr Pálincás József	akadémikus	egyetemi tanár	AT	I	N	22/25/25
Kísérleti fiz. III. (elektromágnesség)	Dr Pálincás József	akadémikus	egyetemi tanár	AT	I	N	22/25/25
Kísérleti fiz. IV. (kvantum- és atomfizika)	Dr Pálincás József	akadémikus	egyetemi tanár	AT	I	N	22/25/25
Általános kémia 1.	Dr Nagy Miklós	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	5/20/20
Általános kémia 2.	Dr Nagy Miklós	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	5/20/20
Szerves Kémia	Dr. Deák György	PhD	egyetemi docens	AT	I	N	6/25/25

Szerkezeti anyagok	Dr Deák György	PhD	egyetemi docens	AT	I	I	6/25/25
Kémiai technológia 1.	Dr Zsuga Miklós	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	13/22/22
Makromolekul kémia	Dr Kéki Sándor	PhD	egyetemi docens	AT	I	I	3/24/24

TÖRZSANYAG TANTÁRGYAI	A tantárgy oktatói						
	Oktató neve (A tantárgy blokkjában elsőként a tantárgy felelősét tüntessék fel)	Tud. fok. /cím	Munkakör	Munkaviszony típusa	A tantárgy előadój a I / N	Gyakorlati foglalkozást tart I / N	Hány kreditértékű tantárgy felelőse a szakon /az intézményben/Mo.-n
Szilárdtest fiz. 1.	Dr Beke Dezső	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	19/22/22
Fizikai anyagtud.	Dr Beke Dezső	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	19/22/22
Anyagvizsgálati módszerek	Dr Cserhádi Csaba	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	5/21/21
Haladó szil. fiz. lab.	Dr Langer Gábor	CSc	tud. főmunkatárs	AT	I	I	3/11/11
Orvosbiológiai anyagtudomány és technika	Dr. Beke Dezső	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	19/22/22
Szilárdtestek képlekenysége és törése	Dr Tóth László	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	3/13/19
Ionok az anyagtudományban	Dr. Rajta István	PhD	tud. munkatárs	AT	I	I	3/3/3
Határfelületek	Dr Erdélyi Gábor	CSc	egyetemi docens	AT	I	N	6/15/15
Műszeres analitika	Dr Gáspár Attila	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	I	5/11/11
Kémiai technológia 2.	Dr Zsuga Miklós	DSc	egyetemi tanár	AT	I	I	13/22/22
Műanyag kompozitok	Dr. Deák György	PhD	egyetemi docens	AT	I	N	6/25/25
Műanyag feldolgozása	Dr Zsuga Miklós Dr Deák György	DSc PhD	egyetemi tanár egyetemi docens	AT	I	N I	13/22/22 6/25/25
Bevezetés a közgazdaságtanba	Dr. Muraközy László			AT	I	N	
Vállalatgazdaságtan	Dr. Blaskó György			AT	I	N	
EU ismeretek	Dr Teperics Károly			AT	I	N	

<i>Nanoanyagok szakirány</i>	A tantárgy oktatói						
	Oktató neve (A tantárgy blokkjában elsőként a tantárgy felelősét tüntessék fel)	Tud. fok. /cím	Munkakör	Munka- viszony típusa	A tantárgy előadój a I / N	Gyakor lati foglalk ozást tart I / N	Hány kreditér- tékű tantárgy felelőse a <i>szakon</i> /az <i>intézmény- ben</i> /Mo.-n
Önszerveződő rendszerek	Dr Zsuga Miklós Dr Kéki Sándor	DSc	egyetemi tanár docens	AT	I	N I	13/22/22 5/24/24
Nanotechnológia	Dr. Beke Dezső	DSC	egyetemi tanár	AT	I	N	19/22/22
Nanoelektronika	Dr Kökényesi Sándor	DSc	tud. tanácsadó	AT	I	I	3/20/20
Mágneses anyagok	Dr Beke Dezső	DSc	egyetemi tanár	AT	I	N	19/22/22
Nanodiffúzió és szegregáció	Dr Erdélyi Zoltán	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	N	6/13/13
Polimerrendszerek vizsgálata	Dr Kuki Ákos	PhD	főiskolai docens	AT	I	I	8/24/24
Polimerrendszerek vizsgálata gyakorlat	Dr. Kuki Ákos	PhD	főiskolai docens	AT	I	I	8/14/14
Számítógépes modellezés	Dr Erdélyi Zoltán	PhD	egyetemi adjunktus	AT	I	N	6/13/13
Kerámiák	Dr Erdélyi Gábor	CSc	egyetemi docens	AT	I	N	6/15/15

A szakindítás kutatási és infrastrukturális feltételei

1. Országosan (és nemzetközileg) elismert **tudományos műhely(ek)** és együtt dolgozó **szakmai közösséggel** bíró alapvető K+F / művészeti terület bemutatása.

A DE Fizika Intézetét a *Kísérleti Fizikai Tanszék*, *Szilárdtest Fizika Tanszék* és *Elméleti Fizika Tanszék* alkotja.

A *Kísérleti Fizikai Tanszék* a Debreceni Egyetem legnagyobb hagyományokkal rendelkező fizikai tanszéke. A debreceni kísérleti fizikai iskola megteremtője Szalay Sándor professzor, E. Rutherford munkatársa tette a tanszéket a tudományos világban elismert tudományos műhellyé. Szalay Sándor és tanítványa, a tanszék későbbi vezetője Csikai Gyula, híres neutrínó visszalökődési kísérlete tankönyvekben is szereplő tudományos eredmény. A Szalay-iskola folytatásaként a tanszéken ma is világszínvonalú alap- és alkalmazott kutatások folynak a kísérleti atomfizika, elsősorban a sokszorosan ionizált atomok tulajdonságainak és kölcsönhatásainak vizsgálata területén. Ezek kísérleti bázisa az ECR ionforrás és a hozzá kapcsolódó mérőberendezés. A tanszéken az atomfizikai kutatásokkal együttműködve szilárdtestfizikai kutatásokat is végeznek, elsősorban a sugárzásoknak a vékonyrétegek tulajdonságaira gyakorolt hatásait és anyagok optoelektronikai tulajdonságait vizsgálják.

A fenti kutatások eredményeit a szakma legismertebb, nagy impaktfaktorú folyóirataiban közlik, a cikkeket az irodalomban sokszor – néhányukat kiemelkedően sokszor (több mint száz) – idézik.

A tanszéken jelenleg is több OTKA, Tét, OM, IAEA, PHARE, ROP, RET pályázat támogatja a kutatásokat. A munkatársak kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek. IAEA (Wien), NIST, BNL, Purdue (USA), CERN (Svájc), Aachen, Jülich (Németország).

A kutatások műszeres alapellátását részecskegyorsítók, neutrongenerátorok, alfa-, gamma-és röntgen-spektrometria, béta- és neutrontetektálás, radioaktív források, sokcsatornás amplitúdó- és időanalizátorok, lézerek, spektrofotométerek, interferométerek, vékonyréteg előállító berendezések adják. A tanszéknek jól felszerelt számítástechnikai laboratóriuma van, amely jól kiépített hálózati hozzáféréssel rendelkezik, saját helyi hálózata és web-szervere működik. A kísérleti munkához nélkülözhetetlen elektromos és elektronikus, valamint mechanikai műhelye van.

A Debreceni Egyetem *Szilárdtest Fizika Tanszékét*, mely 1956-ban Alkalmazott Fizika Tanszék néven alakult. Az utóbbi tíz évben a tanszék szakmai profilját leginkább a nanoszerkezetek – alkalmazási szempontból is fontos - tulajdonságainak kutatása (nanodiffúzió, nanoszegregáció, nanomágnesség, adatrögzítés), illetve a különböző zajok vizsgálatának és méréstechnikai feldolgozásának alkalmazott orientált kiterjesztése alkotta. Az első területen elért eredményeink alapján számos összefoglaló könyv fejezet írására kaptunk és kapunk felkérést, több fontos könyvet is szerkesztettünk, így a tanszék nemzetközileg is elismert („debreceni diffúziós iskola”). A második területen számos ipari K+F feladatot oldottunk meg, több ipari cégekkel közös közleményünk és szabadalmunk van 5 Tét, 9 OTKA, 1 TEMPUS, 2 NKFP, 3 OMFB, 1 RET

A szilárdtestfizika tanszéki műszerállomány lendületesen fejlődött az elmúlt 15 évben: (SEM+EDX, SEM+EDX, AFM, STM, Röntgen diffraktométer, DSC, Rezgőmintás magnetometer, Barkhausen-zajmérő, különböző hőkezelő kemencék (magas, akár 2000°C fölötti, hőmérsékletekig és nyomásokig (>1.5 Gpa)), ívolvasztó berendezés, magnetronos porlasztó berendezés multirétegek és vékony filmek előállítására, digitális jelfeldolgozó laboratórium kiépítése.

Az *Elméleti Fizika Tanszéken* nemzetközileg elismert elméleti szilárdtest fizikakutatások folynak, melyek jelentős támogatást nyújtanak az anyagtudós képzéshez.

A Debreceni Egyetemen a kémia oktatása és kutatása hagyományosan magas színvonalú. A magas színvonalú oktatást a kémikusaink jó elhelyezkedési lehetőségei, az itt végzett szakemberek külföldi hazai sikerei is bizonyítják.

A tudományos kutatások színvonalát fémjelzi az a tény, hogy a Debreceni Egyetem, TTK Kémiai Intézetében akkreditált Doktori Iskola működik 6 programmal:

Kód	Program	Vezető
K/1	Reakciókinetika és katalízis	Dr. Joó Ferenc
K/2	Koordinációs kémia	Dr. Brücher Ernő
K/3	Környezeti műszeres és analitikai kémia	Dr. Posta József
K/4	Makromolekuláris és felületi kémia	Dr. Zsuga Miklós
K/5	Szénhidráttartalmú természetes és szintetikus anyagok kémiája, biokémiája és szerkezetvizsgálata	Dr. Sztaricskai Ferenc
K/6	Természetes eredetű heterociklusok és analógjaik szintézise és szerkezetvizsgálata	Dr. Antus Sándor

A Tanszékek együttműködését a TTK-n belül a Kémiai Intézet koordinálja.

2. A képzés tárgyi feltételei, a rendelkezésre álló infrastruktúra (a KKK alapul vételével, számszerű adatokkal alátámasztott bemutatást kérünk!):

- ♦ tantermek, előadótermek, laboratóriumok és eszközellátottságuk, műhelyek, gyakorlóhelyek

A képzés során a Debreceni Egyetem Természettudományi Karán rendelkezésre álló tantermeket használhatjuk. A Fizika Intézet területén rendelkezésre áll:

1. Nagyelőadó
1 db 130 fő és 1 db 50 fő befogadására alkalmas, előkészítővel ellátott tanterem,
2. Szemináriumi helyiségek
4 db 20 fő befogadására alkalmas tanterem
3. Hallgatói laboratóriumok:

A Kémiai Intézetben rendelkezésre álló tantermek:

1. Nagyelőadó
1 db 225 fő és 2 db 100 fő befogadására alkalmas, előkészítővel ellátott tanterem,
2. Szemináriumi helyiségek
5 db 20-36 fő befogadására alkalmas tanterem
3. Számítógépes tantermek
3 db 15 – 22 – 40 fő részére

Oktatást segítő laboratóriumok a Fizika Intézetben:

Kísérleti Fizika Tanszék

Demonstrációs laboratórium 1.

Alapvető mechanikai és hőtani kísérletekkel ismerkednek meg a hallgatók. Fontosabb eszközök: légpárnás asztal, sínek, időmérőkkel, beépített fénykapukkal. ultrahangos helyzetérzékelő, Vektor-scope. UH-os adó-vevő készülék. Pohl-inga. Qíncke-féle rezonancia cső, szélcsatorna, fénysebesség-mérő készülék, kaloriméterek, Joule-Thomson készülék.

Demonstrációs laboratórium 2.

Alapvető elektromágnességtani és atomfizikai kísérletekkel meg a hallgatók. Fontosabb eszközök: digitális multiméterek (32db) kisfeszültségű tápegységek (22db), nagyfeszültségű tápegység (2db), CASSY rendszer (4db), plug-in elemek készlete a CASSY rendszerhez (6db), PC (6db), oszcilloszkóp

(5db), függvénygenerátor (3db), finomnyaláb-cső az e/m méréséhez (1db), fotoelektromos fej az e/h méréséhez (1db), mikrohullámú berendezés (1db), elektromos teljesítménymérő (19db), PASCO optikai készlet (1db), spektrállámpák tápegységgel (Cd, Hg, Na), optikai elemek: rács, rések, polarizátorok, lencsék, PASCO árammérleg (2db), szenzorok, PICO digitális oszcilloszkóp (1db), számítógép-alapú adatgyűjtő és érzékelőkészlet, ESR készülék, termosztát, szupravezető készlet.

Elektronika 1. laboratórium (Kísérleti Fizikai Tanszék)

A laboratórium alkalmas alap és haladó szintű analóg elektronikai laborgyakorlatok elvégzésére. Eszközei:

kétsatornás analóg (20MHz) oszcilloszkóp (4db), 500MHz-es HP digitális oszcilloszkóp (1db), számítógép (4db), négycsatornás digitális impulzusgenerátor (1db), 3 és fél, valamint 4 és fél digitális multiméterek (13db), tápegységek, frekvenciamérők, ellenállásszekrények.

Elektronika 2. laboratórium (Kísérleti Fizikai Tanszék)

A laboratórium alkalmas haladó szintű analóg elektronikai laborgyakorlatok és középfokú digitális elektronikai laborgyakorlatok elvégzésére. Eszközök: kétsatornás analóg 20MHz/35MHz/40MHz-es oszcilloszkópok (9db),

E&L Instruments CADET II többfunkciós mérőállomások (tápegység, jelgenerátor, potenciométerek, logikai kapcsolók és állapotjelzők, 7 szegmens kijelzők) (9db), analóg (28 áramkörös) áramköri panelkészlet (8db),

50-áramkörös Digitális áramköri panelkészlet (3db), 3 és fél digitális digitális multiméterek (8db), 0-30 V között szabályozható tápegység (9db), E&L Instruments MAT (Microcomputer Application Trainer) mérőmodul + 3 szenzormodul (5db), jelgenerátor (10MHz-ig) (6db), számítógép (6db).

Hallgatói Számítógép Laboratórium (Kísérleti Fizikai Tanszék)

Eszközei: IBM Pentium IV számítógépek (10 db), National Instruments mérő és vezérlőkártyák (4db PCI-MIO 16E Multi IO kártya, 3db PCI-GPIB GPIB interfész kártya, 1db PCI-6071E 12-bites DAQ kártya). Operációs rendszerek (minden gépen): Microsoft Windows Xp, MS DOS 6.22, SuSE Linux 8.0. Szoftverek (minden gépen): MS Office, MS Visual Studio 6, National Instruments Labview 7, Java SDK 1.4, MySQL 4.0, Perl.

Optikai és Atomfizikai Laboratórium (Kísérleti Fizikai Tanszék)

Mérőeszköz összeállítások laboratóriumi gyakorlatokhoz az optika és atomfizika területén: lézerek (gáz, szilárdtest), egyéb fényforrások, spektroszkópok, spektrométer, interferométerek, holografikus szett, száloptikai paraméterek vizsgálatára alkalmas mérőrendszer, rezgésszegény rendszerek, spektrállámpák, interferencia színszűrők, semleges intenzitás szűrők, optikai alkatrészek, elektromos és elektronikus mérőeszközök

Magfizikai laboratórium 1.

A mérések során a radioaktív bomlás statisztikai vizsgálatával, röntgen-analitikával, alfa- és gamma-spektrometriával, szórásvizsgálatokkal foglalkoznak a hallgatók; megismerkedve félvezető és szcintillációs detektorokkal és az ezeket kiszolgáló elektronikus berendezésekkel.

Magfizikai laboratórium 2.

A laboratóriumi munkák során a hallgatók a radioaktív bomlás, neutronsórási, gamma-gamma szögkorrelációs mérés, totális hatáskeresztmetszet mérés, a kozmikus sugárzás vizsgálatával ismerkednek meg. A mérésekhez sugázmérő detektorok, számlálók, tápegységek valamint NIM rendszerű elektronikák és számítógépbe helyezett analóg-digitális mérőkártyák szolgálnak.

Szilárdtest Fizika Tanszék

Mechanika és hőtani hallgatói laboratórium

Mérőhelyek: távolság, tömeg, nehézségi gyorsulás, sűrűség, fajhő, felületi feszültség, párolgáshő, Young modulusz, torziómodulusz, hangterjedési sebesség, hőmérséklet, hőtágulási együttható meghatározására.

Optika laboratórium

Mérőhelyek lencsék gyújtótávolságának meghatározására lencsehibák mérésére, fotometriai mérésekre, mikroszkóp és távcső vizsgálatára, forgatóképesség, optikai aktivitás mérésére, a fény hullámhosszának mérésére, spektroszkópiai vizsgálatokra, törésmutató és diszperzió vizsgálatára.

Elektronikai és Digitális jelfeldolgozási laboratórium

Tíz számítógépes mérőhely. Az egy mérőhelyhez tartozó HW felszerelés: oszcilloszkóp, jelgenerátor, tápegység, Digitális multiméter, számítógép+mérőkártya, Texas DSK-készletek, próbaáramkörök
Szoftware: Labview, Code Composer Studio

Elektron és atomi mikroszkópiás laboratórium

Pászázó elektronmikroszkóp, transzmissziós elektronmikroszkóp, atomi-erő mikroszkóp, optikai mikroszkóp, képfeldolgozó program.

Szikárdtestfizika laboratórium

Mágnesezettség hőmérsékletfüggésének vizsgálata, koercitív erő és hiszterézis mérése. Keménység és szakítószilárdság mérése. Differenciális termoanalízis alapjai. Ellenállás hőmérséklet függésének vizsgálata. Diffúzió mérése folyadékfázisban. Barkhausen zaj mérése.

Oktatást segítő laboratóriumok a Kémia Intézetben:

Általános kémiai laboratórium:

A Laboratórium alapterülete:	kb. 90 m ²
Vegyifülkék száma:	5
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma:	30

A gyakorlatok elvégzéséhez a hallgatóknak megfelelő számú általános laboratóriumi eszköz áll rendelkezésre. A laboratóriumban 2 analitikai és 8 táramérleg van.

Szervetlen kémiai laboratórium:

A Laboratórium alapterülete:	kb. 100 m ²
Vegyifülkék száma:	6
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma:	30

A hallgatók számára személyenként elegendő általános célú laboratóriumi eszköz van kiadva a kísérletek elvégzéséhez. Speciális eszközöket gyakorlatonként központi előkészítéssel biztosítunk. A laboratóriumhoz külön mérlegszoba tartozik, ahol két digitális és négy mechanikus (tára ill. félautomata) mérleg van.

Analitikai kémiai laboratórium:

A laboratórium alapterülete:	kb. 100 m ²
Vegyifülkék száma:	6
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma:	30

A hallgatók számára személyenként elegendő számú általános célú analitikai laboratóriumi eszköz van kiadva a mérések elvégzéséhez (pipetták, büretták, egyéb térfogatmérő eszközök, általános laboratóriumi üvegeszközök). A laboratóriumhoz külön mérlegszoba tartozik, ahol négy digitális mérleg áll rendelkezésre; ezen kívül egy hagyományos analitikai mérlegekkel (kb. 6 db) felszerelt mérlegszoba is hozzáférhető. A műszeres analitika oktatásában egyrészt külön laboratórium áll a rendelkezésre (UV-VIS fotométer, elektrokémiai-elektroanalitikai mérőberendezések, pH-metriás berendezés), másrészt az oktatásban részt vevő kutatólaboratóriumokban különféle kromatográfiás berendezések (OPTLC, HPLC), stoppedflow berendezés, IR fotométer használhatók.

Fizikai kémiai laboratórium

A fizikai kémiai laboratóriumi mérésekre szolgáló laboratórium alapterülete mintegy 350 m². Jelenleg több mint 50 különböző fizikai kémiai mérést tudunk hallgatóinknak ajánlani, ezen gyakorlatok teljes feltétel-rendszere (mérőműszerek, elektródok, vegyszerek) rendelkezésre áll. Egyidejűleg harminc mérőpárt tud fogadni laboratóriumunk.

A vegyészmérnökképzésre megjelölt hat laboratóriumi gyakorlathoz (melyek mindegyikéből három párhuzamos mérőrendszer van beállítva) rendelkezésre álló eszközök:

- *Égéshő meghatározás bombakaloriméterben:* 3 db saválló acélból készült bombakaloriméter.
- *Gőz-folyadék egyensúly tanulmányozás és párolgáshő meghatározás a Clausius-Clapeyron egyenlet alkalmazásával:* 3 db izoteniszkópos gőznyomásmérő berendezés.
- *$A I_2 + I^- \rightleftharpoons I_3^-$ egyensúly állandójának meghatározása spektrofotometriásan, megoszlási egyensúly mérésével:* Hitachi UV-VIS 25 kétsugaras spektrofotométer (komputer vezérelt), egysugaras Spekol fotométer.
- *Erős elektrolit közepes ionaktivitási együtthatójának meghatározása elektromotoros erő mérésével:* 3 db Radelkis precíziós pH-mérő.
- *Gyenge elektrolit disszociáció állandójának meghatározása elektrolitok vezetésének mérésével, az Ostwald hígítási törvény alkalmazásával:* 3 db Radelkis OP-szériájú konduktométer.
- *Az etilacetát elszappanosítási reakció kinetikájának tanulmányozása:* 3 db Radelkis OP-szériájú konduktométer, 3 db ultratermosztát.

Kolloidkémiai laboratórium (D205)

Területe:	160 m ²
Mérőhelyek száma:	12
Vegyifülke:	2 x 2

2 db	Vibroterm vízfürdős rázógép
1 db	Laboratóriumi centrifuga LZ 301
1 db	Kamera WV-CL 350 Panasonic
1 db	Mérőfejes nukleáris készülék ATOMKI
1 db	Spektrométer 2042 RFT
1 db	Sugárázsmérő 20026
1 db	Brookfield viszkoziméter RVDV-II. (számítógép vez)
1 db	Spektrofotométer Spekol 11
1 db	Csővoltmérő TR 1403
1 db	Diel. állandó veszteségmérő
1 db	Elektroforetikus készülék horizont.
1 db	Elektroforetikus kész. vert.
1 db	Biomix. kész.
10 db	Szcintillációs mérőfej ND 131
2 db	Spekol
1 db	Spektromom
1 db	Brookfield viszkoziméter
3 db	Robbanásgátló szekrény
1 db	Bakteriológiai termosztát
2 db	Tenziométer
1 db	Diszperziós fotométer FICA
2 db	Hűtőláda
3 db	Táramérleg
1 db	Viszkoziméter rotációs (Rheotest 2)
1 db	Refraktométer
2 db	Masterflex pumpa
1 db	Mikroton

2 db	Konduktométer OK-102
1 db	Homogenizátor
2 db	Fotométer spektrumom
1 db	Elektrodializátor labor
5 db	Gyorsmérleg
2 db	Analitikus mérleg légf.
1 db	BET készülék házi gy.
1 db	Reo (HÖPPLER) viszkoziméter
1 db	Konsistométer Höppler
2 db	Mikroszkóp (monokligaris)
1 db	Száritószekrény
1 db	Vákumszáritószekrény LP 303

Szerves Kémiai laboratórium I.

A laboratórium folyó hideg vízzel, földgázvezetékekkel, 220 és 380V feszültségű elektromos hálózattal felszerelt.

Hasznos alapterület: 216 m²

Munkahelyek száma: 50

Vegyifülkék száma: 13

A klasszikus laboratóriumi felszereléseken (szerelőfal, vízsugárpumpák, száritószekrények, infralámpák, villanyrezsók, keverőmotorok, laboremelők, stb.) kívül 1 db centrifuga, 4 db rotációs vákuumbepárló, 5 db mérleg és 1 db IBM kompatibilis AT 386-os számítógép található a laboratóriumban.

Szerves Kémiai laboratórium II.

A laboratórium folyó hideg vízzel, földgázvezetékekkel, 220 és 380V feszültségű elektromos hálózattal felszerelt.

Hasznos alapterület: 216 m²

Munkahelyek száma: 50

Vegyifülkék száma: 14

A klasszikus laboratóriumi felszereléseken (szerelőfal, vízsugárpumpák, száritószekrények, infralámpák, villanyrezsók, keverőmotorok, laboremelők, stb.) kívül 5 db rotációs vákuumbepárló és 6 db mérleg található a laboratóriumban.

A fentieken túl a tanszék analitikai és műszeres laboratóriumaiban az alábbi műszerek és spektrométerek találhatók. A felsorolt készülékek részben tanszéki tulajdonúak, részben tanszéki üzemeltetésűek.

1 db	Bruker WP 200 SY NMR spektrométer
1 db	Bruker Bruker DRX 500 NMR spektrométer
1 db	VG 7035 tömegspektrométer
1 db	VG 7070 EBE tandem tömegspektrométer
1 db	Perkin-Elmer 397 IR spektrofotométer
1 db	Perkin-Elmer 16PC FT-IR spektrofotométer
1 db	Perkin-Elmer Lambda 11 UV spektrofotométer
1 db	Perkin-Elmer Autosystem XL gázkromatográf
1 db	Waters folyadékkromatográf
1 db	Perkin-Elmer 341 polariméter
1 db	Carlo Erba CA1106 CHNH elemvizsgáló
1 db	Mettler FP 5 olvadáspont mérő
1 db	Radelkis OP-208 PH-mérő

A felsorolt készülékek közül a Perkin-Elmer 397 IR spektrofotométer, a Perkin-Elmer 16PC FT-IR spektrofotométer, a Perkin-Elmer Lambda 11 UV spektrofotométer, a Perkin-Elmer Autosystem XL

gázkromatográf, a Waters folyadékkromatográf, a Mettler FP 5 olvadáspont mérő és a Radelkis OP-208 PH-mérő mérések céljára az alapképzés kertében is a hallgatók rendelkezésére áll. Az NMR és MS készülékek, valamint az elemvizsgálók közvetlen hallgatói mérésre nem, de szolgáltatásra a hallgatói laboratóriumok számára is igénybe vehetők. A megfelelő NMR operátorképző kurzus elvégzése után a hallgatók jogot kapnak az önálló NMR mérésre is.

Izotóp laboratórium

A *Radioaktív izotópok alkalmazása a vegyiparban* című tantárgy elméleti és gyakorlati anyagának oktatásához az Izotópkalkalmazási Tanszék épületében egy 25 fő befogadására alkalmas tanterem található, ahol az előadások tarthatók. Az aktív rész B-szintű izotóplabor, ahol a radioaktív munkát igénylő gyakorlatok elvégezhetők. Egyidőben 15 hallgatót tudunk fogadni a gyakorlatokon. Rendelkezünk GM-csővel, szcintillációs, félvezető detektorokkal felszerelt mérőberendezésekkel, sokcsatornás gammaanalizátorokkal, folyadékszintillációs berendezéssel. A radioaktív méréseket megelőző kémiai munkákhoz a sugárvédelmi követelményeket kielégítő hallgatói laboratórium áll rendelkezésre.

Kísérleti üzem

A kísérleti üzem alapterülete: kb. 150 m²
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma: 25

Felszereltség: 50 L-es zománczott Lampart autokláv refluxfeltéttel felszerelve, 50 L-es desztilláló berendezés, 50 L-es zománczott Lampart autokláv Marcusson-feltéttel felszerelve, 80 L-es saválló acél spirál duplikátor, rotációs filmbepárló, különböző típusú vízkezelő berendezések, aprító és osztályozó gépek, kísérleti üzemi abszorber, kísérleti üzemi folyadék-folyadék extraktor, 5 L-es nyomószűrő, 2 és 5 kg-os vákuum szűrő nutch, 25-150 L-es üvegreaktorok, extrúzióméter, kísérleti üzemi fröccsöntőgép.

Elválasztástechnikai laboratórium:

A Laboratórium alapterülete: kb. 100 m²
Vegyifülkék száma: 5
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma: 25

Felszereltség: 2 Waters típusú HPLC, 1 Waters és 1 Shimadzu típusú méretkiszorítós kromatográf. 2 HP 5890 típusú, 1 Carlo-Erba, 1 Chrom5 és 1 Chromatron típusú gázkromatográf.

Anyagvizsgáló laboratórium:

A Laboratórium alapterülete: kb. 80 m²
Vegyifülkék száma: 5
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma: 20

Felszereltség: 2 Intsron típusú, klimakamrával felszerelt mechanikai anyagvizsgáló gép, 2 Brabender típusú gyurógép, 2 vulkanizáló prés, 1 mini extruder, 2 MFI mérőkészülék, 1 keménységmérő, 1 Dart-féle szilárdságmérő, 1 Charpy készülék, 1 viszkoziméter-készlet

Tömegspektrometriás laboratórium:

A Laboratórium alapterülete: kb. 80 m²
Vegyifülkék száma: 3
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma: 10

Felszereltség: 1 Bruker típusú MALDI-TOF és 1 Bruker típusú ESI-TOF tömegspektrométer on-line kapcsolva Waters típusú HPLC készülékkel.

Fényszórás laboratórium:

A Laboratórium alapterülete: kb. 25 m²
Egyszerre foglalkoztatható hallgatók száma: 10

Felszereltség: 1 Brookhaven típusú lézer fényszórás fotométer BI9000 típusú dinamikus korrelátorral felszerelve. 1 HP 5042 típusú diódasoros UV-VIS fotométer.

◆ számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság

1. A Természettudományi Kar rendelkezésére álló számítógépek.
2. A Fizikai és Kémiai Intézet számítógépes laboratóriumaiban közel 90-100 számítógép illetve munkaállomás található, elsősorban tantermi gyakorlatok illetve önálló munka céljából egyedi szoftver, illetve méréstechnikai lehetőségekkel.
3. Külön említést érdemel az Elméleti Fizikai Tanszék szuperszámítógép laboratóriuma.

- ◆ könyvtárellátottság, a papíralapú, illetve elektronikusan elérhető szakmai folyóiratok, továbbá a szak szempontjából fontos szakkönyvek rendelkezésre állásának (internetes elérhetőségének) bemutatása. Elegendő közölni a könyvtár ezen adatait tartalmazó honlapjának címét.

Az egyetemi könyvtár honlapja: <http://www.lib.unideb.hu/>

A Fizikai és a Kémiai Intézet önálló szakkönyvtárral rendelkezik, ahol több példányban elérhetők a fontosabb oktatási segédanyagok. A hallgatók látogathatják az Atommagkutató Intézet fizika szakkönyvtárát, illetve az Debreceni Egyetemi könyvtárat.

Az egyetemi számítógépekről elérhető az elektronikus információszolgáltatás (EISZ): <http://www.eisz.hu/>

- ◆ a szak elvégzéséhez szükséges idegen nyelvi követelmények teljesítésének feltételei

A TTK nyelvi képzését az akkreditált Idegennyelvi Központ biztosítja. Az idegennyelvi oktatás rendszerének elsődleges célja a hatékony nyelvoktatás, amellyel segíteni kívánjuk, hogy a hallgatók tanulmányaik ideje alatt letehessek a képesítési követelményekben előírt állami nyelvvizsgát. A rendszer elsősorban támogatott képzésben résztvevő nappali tagozatos hallgatókra került kidolgozásra, különös tekintettel a lineáris képzési modell alapképzési szakaszában megkívánt nyelvi követelményekre.

Alapelvek:

1. A támogatott nyelvoktatás **középszinten indul**, de minden hallgatónak lehetősége van alapszintű térítéses felzárkóztató tanfolyamokon részt venni.
2. Minden kurzusba való belépés előtt **felmérésre** kerülnek a hallgatók nyelvi képességei, annak érdekében, hogy a csoportokon belül az egyenletes tudásszint elősegítse az oktatás hatékonyságát.
3. Egy-egy csoportban mintegy **10 hallgató** vesz részt.
4. A nyelvvizsgára való közvetlen felkészítést **gyorsított nyelvtanfolyam** szolgálja (ld. II. típusú nyelvi félév).
5. A **hallgatókat érdekeltté tesszük** a támogatási rendszer által a nyelvtanfolyamokon való aktív és eredményes részvételben (ld. II. típusú nyelvi félév).

Támogatott képzésben résztvevő nappali tagozatos hallgatók számára támogatott képzésben az alábbi tanfolyamokat kínáljuk:

- 1. nyelvi félév:** *Heti 4 órás* tanfolyam, amely áttekintést ad a nyelvvizsga követelményeiről.

2. Nyelvvizsga-előkészítő gyorsstanfolyam. Lehetőség szerint kéthetes 60 órás gyorsstanfolyam, amelyet a szünidőkben, igény szerint szemeszter közben, vagy hétvégekre sűrítve is kínálunk. A tanfolyam díját a hallgatóknak be kell fizetniük, de *a térítési díjat a hallgató visszakapja* (egy ilyen jellegű tanfolyam térítési díját), amennyiben legkésőbb az abszolutórium megszerzésének naptári évében leteszi az előírt nyelvvizsgát.

3. Szaknyelvi félév. *Heti 4 órás* tanfolyam. Felvételének feltétele az 1. nyelvi félév előzetes elvégzése és az előírt nyelvvizsga megléte, vagy az nyelvvizsga-előkészítő gyorsstanfolyam elvégzése.

- ◆ a hallgatói tanulmányok eredményes elvégzését segítő szolgáltatások, juttatások, a biztosított taneszközök (tankönyv, jegyzet ellátás stb.)

Az egyetemen jegyzetellátó, könyvesbolt és egyetemi nyomda működik.

- ◆ a tanulmányi ügyekkel kapcsolatos adminisztráció feltételei

A tanulmányi ügyek intézését a Természettudományi Kar Dékáni Hivatala biztosítja. A Debreceni Egyetem a Neptun elektronikus tanuló nyilvántartást használja.

- ◆ a normatív finanszírozáson kívüli egyéb források

Az V.1. pontban felsorolt kutatási pályázatok a kutatáshoz kapcsolódó hallgatói tevékenységek elősegítése céljából.

- ◆ az oktatás egyéb, szükségesnek ítélt feltételei

Az anyagtudós képzéshez szükséges jelentős tudományos kutatási célú eszközállomány található a Fizika és Kémia Intézet területén.

Általános (kari) MSc követelmények, oklevél minősítése

Idegennyelv-ismeret követelményei:

A mesterfokozat megszerzéséhez **angol nyelvből államilag elismert középfokú C típusú** (Európai Referenciakeretben B2 szintű) **komplex típusú nyelvvizsga** vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány, vagy oklevél szükséges. A korábbi BSc diplomához szükséges, a megfelelő idegen nyelvből megszerzett középfokú C típusú illetve azzal egyenértékű nyelvvizsga elegendő a diploma megszerzéséhez. (Amennyiben a mesterképzésre jelentkező hallgató a nyelvvizsgát angol nyelven teljesítette, akkor egyben az MSc fokozat nyelvvizsga feltételét is teljesíti.)

Testnevelési követelmények - DE TVSZ (2009.04.09.)

A Debreceni Egyetem nappali mesterképzésben (MSc, MA) részt vevő hallgatóknak egy féléven keresztül heti két óra testnevelési foglalkozáson való részvétel kötelező. A testnevelési követelmények teljesítése a végbizonyítvány (abszolutórium) kiállításának feltétele.

A testnevelési kurzus felvétele a Neptun rendszerben a megadott határidőn belül lehetséges.

Felmentés kérhető egészségügyi okok vagy igazolt versenysport tevékenység alapján.

Felmentési kérelmeket a www.sport.unideb.hu honlapon található formanyomtatványon kell beadni.

Határidők: szeptember 30, ill. február 28.

Helye: Tudományegyetemi Karok (TEK) Testnevelés Csoport irodája.

Az oklevél minősítése a mesterképzésen az alábbi részjegyek figyelembevételével történik:

- a tanulmányok egészére számított (halmozott) súlyozott tanulmányi átlag;
- a diplomadolgozat bírálati jegy és a védés alapján a záróvizsga bizottság által adott jegy,
- a záróvizsgán szerzett jegy.

A Debreceni Egyetem Tanulmányi- és Vizsgaszabályzata alapján az oklevél minősítése:

kiváló	4,81 – 5,00
jeles	4,51 – 4,80
jó	3,51 – 4,50
közepes	2,51 – 3,50
megfelelt	2,00 – 2,50